

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ
ВИМІРИ**

16 травня 2022 р.

м. Одеса

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № _
від 26. 05. 2022 р.)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – доктор політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Швець С. Л. - кандидат політичних наук, асистент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Добровольська Г. Д. – студентка 4-го курсу спеціальності «Право» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гладка В. В. – студентка 3-го курсу спеціальності «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасні виклики соціально - політичного розвитку:

С 91 політико-правові, соціально-економічні та культурні виміри : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, м. Одеса, 16 травня 2022 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2022. 104 с.

УДК 321(477)(063)

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2022

© Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2022

ЗМІСТ

ПРАВОВИЙ ВИМІР РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	5
Бутирін Є. О. Розробка законопроекту земської реформи у Російській імперії у др. пол. XIX ст	5
Гринько К. Е., Наумкіна С. М. Правовий режим воєнного стану в Україні 2022	10
СУЧАСНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ, ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР: ТЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	13
Аврамова Т. С. Відносини України з Європейським Союзом	13
Барабаш А. М. Екологічні проблеми у світі	16
Вовченко М. Державна влада як вища форма політичної влади	19
Время Р. І. Розрив дипломатичних відносин з Росією 2022	22
Герасименко Д. А. Ленд-ліз для України	25
Дзірба С. П. Засоби масової інформації як потужна зброя у війні Російської Федерації проти України 2022	28
Левенець М. Ю. Геополітичне положення України в рамках міжнародних відносин на політичній арені в сучасних умовах	32
Маринченко Л. Д., Добрава Т. Г. Бідність дітей як чинник ризику для сталого розвитку суспільства	38
Оболянін Ю. О. Шведська модель управління економікою	42
Паскалова Д. О. Питання захисту дітей на фоні забруднення навколишнього середовища	47
Пашкіна В. В. Тоталітаризм у сучасному світі	49
Рабейя Д. А. Демократія та її історичні форми	53
Танасюк О. В. Роль монархії в сучасній Англії	56
Тараненко К. О., Проноза І. І. Роль політичного менеджменту в політиці	59
Тимошенко О. С., Дмитрашко С. А. «Новий курс» Ф. Д. Рузвельта як приклад для відбудови України	61
Тумінська Д. Є. Політичний конфлікт та способи його розв'язання	64
Усенко М. Ю. Трудова міграція в Україні	67
Фучеджи Д. Ф. Проблема загрози ядерної війни	69
Чорна Д. Д. Графіті Революції Гідності (на матеріалах Києва)	72
Хмелевська К. Ю. Стратегія сучасної української екологічної політики	76
Ягупова А. О. Актуальна проблема політичних реалій України	79
КУЛЬТУРНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	82
Бондаренко І. С. Особливості формування української національної ідентичності	82
Зайцева О. О. Політична культура України: минуле і сьогодення	88
Новікова Д. С. Формування і особливості політичної культури сучасного українського суспільства	91
Паршина А., Скловський І. З., Аксьонова В. І. Політична культура як фактор етносоціальних зрушень в Україні на межі тисячоліть	92

Родіял Д. О. Тенденції розвитку та проблеми сучасної політичної культури України	99
Самчук Л. С. Особливості віртуального туру як сучасної форми презентації закладу культури	102

ПРАВОВИЙ ВИМІР РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Бутирін Є. О., кандидат юридичних наук, доцент кафедри політичних наук і права державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна.

РОЗРОБКА ЗАКОНОПРОЕКТУ ЗЕМСЬКОЇ РЕФОРМИ У РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ У ДР. ПОЛ. ХІХ СТ.

У середині ХІХ ст. потреба в модернізації місцевого управління і власне поліції Російської імперії, як головної його складової стала нагальною. Міністерство внутрішніх справ напрацьовувало можливі варіанти майбутніх реформ, втім модернізація поліції, яка на повітовому рівні зосередила в своїх руках всі адміністративні, судові та господарські функції, була неможливою без комплексної трансформації всього місцевого управління. У своєму зверненні в 1856 р. на ім'я імператора, щойно призначений на посаду міністра внутрішніх справ, С. С. Ланской наголошував на незадовільному стані земської та міської поліції. Міністр наполягав, що в умовах підготовки до селянської реформи варто створити інституцію, яка б забезпечила «спокій та порядок» на місцевому рівні. Пропонувалась зосередити в об'єднаній земській та міській поліції всю повноту виконавчої влади, виокремивши з її компетенції судові та господарсько-розпорядчі функції, що, в свою чергу, обумовлювало створення додаткових інституцій для виконання зазначених функцій [1, С. 27].

Підготувати проект реформування поліції С. С. Ланской наказав своєму чиновнику з особливих доручень, відомому на той час завдяки літературній діяльності, а власне «Губернським нарисам», що наробили галасу в суспільстві –

М. Є. Салтикову-Щедрину [2]. Розроблена ним записка щодо перебудови поліційної влади «Про земські та міські поліції» ґрунтувалась на концептах, популярного у той час в Росії, французького історика А. де Токвіля. Автор виходив з ідеї об'єднання поліції та запровадження принципів адміністративної децентралізації, виборності та всестановості, за яким всі місцеві справи передавались земствам – всьому місцевому населенню, що мешкало на цій території – «крові та плоті місцевості» [3].

У 1858 р., спираючись на записку М. Є. Салтикова-Щедрина, очільник Земського відділу МВС Я. О. Соловйов підготував черговий проект. Розробка документу відбувала в умовах боротьби, що посилилась в урядових ліберально та консервативно налаштованих колах при розробці цілей та основних умов скасування кріпацтва. Пропонувалось, щоб об'єднана поліція зосередилась власне на справах суто поліційних, а всю решту функцій – судових, слідчих, господарських, передати іншим установам. Саме в цьому проекті вже окреслились обриси майбутніх земських установ. Повітова рада була покликана об'єднати функції чисельних комітетів та комісій (про які йшлося вище) під проводом предводителя (маршалка) дворянства та зосередити в своїх руках всі господарські справи повіту [4, С. 561–596. С. 562–563].

Радикалізм проекту був підданий нещадній критиці з боку консервативної бюрократії, рупором якої виступав міністр юстиції В. М. Панін, який відмовлявся сприймати необхідність поділу владних функцій в повіті [5, С. 33–34]. Критика реформаторського проекту МВС відбувалась на платформі так званої Комісії чотирьох, створеної 18 лютого 1858 р. з трьох міністрів: внутрішніх справ С. С. Ланського, юстиції В. М. Панина, державного майна М. М. Муравйова та члена Головного комітету з селянської справи Я. І. Ростовцева [6, С. 5]. Імператор, з огляду на існуючі радикально протилежні думки серед урядовців, доручив комісії розробити проект місцевого управління, що змінював склад і порядок дії повітової поліції та забезпечував належне виконання селянами та поміщиками своїх обов'язків в умовах проведення селянської реформи.

Після обговорення проекту комісії чотирьох в Головному комітеті з селянської справи Олександр II наказав передати його на розгляд губернаторів, а

спеціальна комісія з представників трьох міністерств під проводом товариша міністра внутрішніх справ М. О. Мілютіна повинна була узагальнити результати обговорення. За підбитими підсумками проект не знайшов будь-якої підтримки, ані у царському оточенні, ані серед губернаторів [7, С. 6]. Комісія М. О. Мілютіна напрацювала додаткові підстави для реформування місцевого управління, які були затверджені царем 25 березня 1859 р. в якості Головних начал [8, С. 1, 7], а міжвідомча інституція отримала назву Комісії щодо повітових та губерньських установ. До складу комісії було залучено представників від міністерств: внутрішніх справ, юстиції, держмайна, фінансів, військового, Головного управління шляхів сполучення, II Відділення Власної Його Величності канцелярії, державної канцелярії та петербурзького обер-поліцмейстера. Ситуативно до роботи комісії долучалися окремі губернатори та віце-губернатори. Серед членів комісії варто пригадати таких відомих учасників Великих реформ як Я. О. Соловйов, В. А. Арцімович, О. К. Гірс, К. К. Грот, С. І. Зарудний, М. В. Калачов, М. І. Стояновський та ін.

На першому етапі своєї роботи, що тривав з 1859 по травень 1860 рр., комісія зосередилась на розробці проекту щодо влаштування повітового управління.

Наступний етап роботи комісії, який тривав з липня 1860 по квітень 1861 рр., був сконцентрований на розробці докорінної реформи місцевого самоврядування. У підготовленому комісією законопроекті було комплексно розроблені: структура, принципи будови органів самоврядування (всестановість, виборність, гласність, змінність депутатів), предметно подана компетенція, рівень та межі самостійності, визначені джерела фінансування земських установ [9, С. 133–134].

Втім скасування кріпосного права суттєво змінило суспільно-політичну ситуацію в державі, що змусило Олександра II вдатися до певних кадрових змін в уряді та коригуванню самого урядового курсу. У квітні 1861 р. очільника МВС С. С. Ланського та виконуючого обов'язки товариша міністра М. О. Мілютіна було відставлено від посад. Новим міністром став П. О. Валуєв, якому, як зазначав М. О. Мілютін, і були передані всі матеріали та первинний проект який містив в собі пропозиції щодо земських установ та інших губерньських адміністративних установлень[10].

Обійнявши посаду міністра П. О. Валуєв одночасно взяв під свою зверхність і Комісію про губернські та повітові установи. Новому міністрові довелося завершувати розробку законопроектів в умовах протистояння з одного боку ліберально налаштованому дворянству та прогресивним суспільним колам, що вимагали продовження та поглиблення реформ, а з іншого боку консервативній частині бюрократії та помісного дворянства.

Література

1. Труды комиссии об уездных и губернских учреждениях. 1860–1863. Ч. 1 : Учреждения уездные. Кн. 2 : Объяснительные записки. Санкт-Петербург, 1860. 358 с.

2. Див.: Макашин С. А. Салтыков-Щедрин на рубеже 1850–1860 годов : Биография. Москва : Худ. лит., 1972. 600 с.

3. Арсеньев К. К. Материалы к биографии М. Е. Салтыкова. Салтыков-Щедрин М. Е. Полное собрание сочинений. В 12 т. Т. 1 : Губернские очерки (1856–1857 гг) ; Арсеньев К. Материалы к биографии М. Е. Салтыкова. Санкт-Петербург : Тип. М. М. Стасюлевича, 1891. СХІІІ, 460 с. С. ХІ-СХІІІ.

4. Записки сенатора Я. А. Соловьева о крестьянском деле. Русская старина: ежемесячное историческое издание. 1882. Т. 33. Кн. 3. 805 с.

5. Морозова Е. Н., Нижник Н. С. Реформирование российской полиции: плюрализм подходов к осуществлению в середине XIX века. Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России. 2020. № 2 (86). С. 30–39. DOI: 10.35750/2071-8284-2020-2-30-39.

6. Труды комиссии об уездных и губернских учреждениях. 1860–1863. Ч. 1 : Учреждения уездные. Кн. 1 : Проекты. Санкт-Петербург, 1860. 332 с.

7. Труды комиссии об уездных и губернских учреждениях. 1860–1863. Ч. 1 : Учреждения уездные. Кн. 1 : Проекты. Санкт-Петербург, 1860. 332 с.

8. Труды комиссии об уездных и губернских учреждениях. 1860–1863. Ч. 1 : Учреждения уездные. Кн. 1 : Проекты. Санкт-Петербург, 1860. 332 с.

9. Соображения об устройстве земско-хозяйственного управления. На началах, высочайше утвержденных 25 марта и 23 октября 1859 год. Материалы по

земскому общественному устройству : положение о земских учреждениях. Санкт-Петербург : Изд. Хоз. деп. М-ва внутр. дел., 1885–1886. В 2 т. Т. 1. 1885. 409, II с.

10. Милютин Н. А. Соображения по проекту о земских учреждениях. Відділ рукописів Російської національної бібліотеки (далі – ВР РНБ). Ф. 379. Корнілов Ф. П. Оп. 1. Спр. 269. Ар. 13.

Гринько К. Е., студентка 1 курсу спеціальності 052 «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Наумкіна С. М., д. політ. н., професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ 2022

Запровадження воєнного стану в зв'язку з повномасштабним вторгненням в Україну російської Федерації призвело до трансформації інституційної основи управління територіально-політичною системою: утворення обласних та районних військових адміністрацій [3], а також до «надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, ... військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії» (ст. 1) [2].

В той же час, Законом «Про правовий режим воєнного стану» введені в дію обмеження щодо здійснення політичної діяльності, зокрема: «заборона проведення мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших масових заходів» (п. 8 ст. 8); «заборона зміни Конституції; зміни Конституції Автономної Республіки Крим; проведення виборів Президента, а також виборів до Верховної Ради України, Верховної Ради АРК і органів місцевого самоврядування; проведення всеукраїнських та місцевих референдумів; проведення страйків, масових зібрань та акцій» (ст. 19) [2]. В той же час, слід зазначимо, що на окупованих територіях (наприклад, в Херсоні), відбуваються чисельні протестні мітинги, в яких беруть участь громадяни України, виступаючи проти агресії та окупаційної політики.

Крім того, Законом «Про правовий режим воєнного стану» передбачено «заборону діяльності політичних партій, громадських об'єднань, якщо вона спрямована на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу

насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, тощо» (п.9 ст.8) [2]. Це положення знайшло реалізацію в Указі Президента В. Зеленського №153/2022 від 19 березня 2022 р. «Щодо призупинення діяльності окремих політичних партій», яким відбулося «призупинення на час дії воєнного стану» діяльності одинадцяти опозиційних партій («Опозиційна платформа – за життя», «Партія Шарія», «Держава», «Ліва опозиція», «Прогресивна соціалістична партія України», «Союз лівих сил», «Соціалістична партія України», «Соціалісти», «Опозиційний блок», «Наші» та «Блок Володимира Сальдо»), «зважаючи на їх антиукраїнську політичну та організаційну діяльність, пропаганду війни, публічні заяви та заклики до зміни конституційного ладу насильницьким шляхом, реальні загрози порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підриву її безпеки, а також дії, спрямовані на незаконне захоплення державної влади, демонстрацію проявів колабораціонізму, насильства, зважаючи на програмні та статутні цілі, що містять антиукраїнську позицію, поширення відомостей про виправдування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України» [6]. Президент України В. Зеленський, коментуючи цей свій Указ, підкреслив, що «Кожен зараз повинен дбати про інтереси нашої держави. Про інтереси України. Бо це – заради нас. Бо це – заради життя» [1].

В контексті посилення контролю над діяльністю ЗМІ Указом Президента №152/2022 від 19 березня 2022 р. «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану» передбачено реалізацію «єдиної інформаційної політики, що є пріоритетним питанням національної безпеки, забезпечення якої реалізується шляхом об'єднання усіх загальнонаціональних телеканалів, програмне наповнення яких складається переважно з інформаційних та/або інформаційно-аналітичних передач на єдиній інформаційній платформі стратегічної комунікації – цілодобовий інформаційний марафон «єдині новини #UAразом» [5]. З початку повномасштабного російського вторгнення дотримуються принципу «one voice policy», коли всі українські журналісти говорять про війну єдиним голосом. Голос із позиції національних інтересів України [4].

Забезпечення сталого функціонування об'єктів цифрового ефірного мовлення

в умовах війни передбачає, перш за все, стале функціонування об'єктів цифрового ефірного мовлення та безперебійну трансляцію телевізійних каналів, цілодобовий моніторинг ефірної мережі. Слід звернути увагу, що політична діяльність, переважно, зосереджена сьогодні в інформаційній складовій. Відтак, в умовах, коли «політичний простір» трансформовано у «військово-політичний», а політична діяльність є фактично згорнутою через обмеження, пов'язані з метою національної мобілізації, основними формами політичної дії стають політико-інформаційні.

Література

1. В Україні заборонили 11 проросійських політичних партій. Список. Daily-Lviv. 20 березня 2022 р. URL: <https://dailylviv.com/news/polityka/v-ukrayini-zaboronyly-11-prorosiiskykh-politychnykh-partii-spysok-9792>(дата звернення: 28.03.2022)
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України № 389-VIII від 12.05.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 28.03.2022)
3. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України №68/2022 від 24 лютого 2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/682022-41405> (дата звернення: 28.03.2022)
4. "Прямий" та "5 канал" підтримують реалізацію єдиної інформполітики воєнного часу. Інформаційне агентство Interfax-Україна. 20.03.2022. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/telecom/816124.html>
5. Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану: Указ Президента України №152/2022 від 19 березня 2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1522022-41761> (дата звернення: 28.03.2022)
6. Щодо призупинення діяльності окремих політичних партій: Указ Президента України №153/2022 від 19 березня 2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1532022-41765> (дата звернення: 28.03.2022)

СУЧАСНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ, ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР: ТЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Аврамова Т. С., студентка 3 курсу спеціальності 014 Середня освіта (турецька) ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» м. Одеса, Україна

ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

ЄС є політичним, економічним і культурним об'єднанням з ознаками конфедерації, до якого входять 27 європейських держав із населенням 447 706 209 осіб (станом на 1 липня 2020 року)[1]. Відносини Україна — ЄС — це відносини між Україною та Європейським Союзом, який пов'язує міжнародною політикою, економікою, освітою, наукою, культурою. З березня 2022 року Україна є можливим кандидатом на членство у ЄС.

Україна прагнула до вступу в ЄС ще у 2012 році, але український уряд припинив підготовку до того, щоб вступати у 2013 році. Причиною став проросійський президент Віктор Янукович. Але це рішення підштовхнуло український народ до усунення президента з своєї посади. 21 лютого 2019 року Конституцію України було змінено, тому Україна стала на набуття членства в Європейському Союзі та в НАТО і це було закріплено у преамбулі Основного Закону[2]. Відтоді Україна прагне повної інтеграції та вступу до Європейського Союзу, що прописано в Конституції України з 21 лютого 2019 року[3].

Через повномасштабне російське вторгнення в Україну, Україна прийняв рішення подати заявку на вступ у ЄС 28 лютого 2022 за пришвидшеною процедурою[4] і підтримка вступу до ЄС зросла до рекордних 91 %. З кожним днем війни відбувся ріст, спочатку це з 68 % до 86 %, далі до кінця березня становить 91 % — це став великим рекордом за всі роки.

Існують переваги та недоліки вступу України в ЄС. Перш за все, хочеться сказати, що після вступу у ЄС на нашу країну чекають великі перспективи. А саме:

співробітництво з розвиненими країнами, економічний розвиток, зміцнення позицій України у світовій системі міжнародних відносин [5]. І насамперед ЄС надає всім своїм членам право користуватися всіма принципами та свободами, які дозволяють побудувати вільну та процвітаючу державу. Бути в ЄС означає "сидіти за одним столом" з представниками цивілізованого світу. Перша перевага – економічний розвиток. ЄС – це відкриття ринків. Збільшення експорту, що веде до нарощування виробництва, а отже, і створює нові робочі місця, також через конкуренцію ціни знижуються, а якість товарів та послуг підвищується. Друга перевага – освіта. Українські студенти та школярі зможуть навчатися за кордоном, а українська система освіти тягтиметься до європейських стандартів. До переваг також можна віднести захист прав споживачів та права людей, захист від корупції (ЄС вимагає від країн-претендентів жорсткого переслідування корупції), широкий ринок праці (українці матимуть можливість також пропонувати себе як фахівців у всіх галузях нарівні з європейцями), візову лібералізація та політичний вектор.

Щодо недоліків, це висока конкуренція в економічній сфері та посилення еміграційних процесів з України.

Отже, вступ України до ЄС матиме позитивні наслідки для нашої країни та сприятиме покращенню всіх сфер розвитку нашої держави.

Література

1. Population and population change statistics - Statistics Explained. ec.europa.eu. Архів оригіналу за 3 березня 2021. Процитовано 23 березня 2021.

2. Закон про зміни до Конституції щодо курсу на вступ в ЄС і НАТО набув чинності | Євроінтеграційний портал. eu-ua.org (укр.). Архів оригіналу за 28 вересня 2020. Процитовано 23 березня 2021.

3. Архівована копія. Архів оригіналу за 28 вересня 2020. Процитовано 14 лютого 2021.

4. Зеленський підписав заявку на членство України в ЄС – Рада. Радіо Свобода (укр.). Архів оригіналу за 21 березня 2022. Процитовано 21 березня 2022.

5. Україна в Європейському Союзі: переваги та недоліки - https://vinobu.vn.ua/?page_id=3083

6. Интеграция Украины в ЕС: плюсы и минусы -
https://24tv.ua/ru/integracija-ukrainy-v-es-cto-jeto-pljusy-i-minusy_n1357901

Барабаш А. М., студентка 3 курсу спеціальності
014 Середня освіта (англійська)
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» м. Одеса,
Україна

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ У СВІТІ

Небачено активна й здебільшого непродумана діяльність людини, супроводжувана знищенням природних ресурсів і забрудненням навколишнього середовища, призвела до того, що нині біосфера планети перебуває в критичному стані, коли до глобальної катастрофи залишилися лічені кроки.

На державних і міждержавних рівнях створено організації, зобов'язані стежити за виконанням законів про охорону природи й здійснювати моніторинг природного середовища та окремих його компонентів. в Україні контроль за станом природного середовища й виконанням природоохоронних актів здійснюють Міністерство екології і природних ресурсів, Міністерство охорони здоров'я, Державний комітет з гідрометеорології, Міністерство з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення наслідків чорнобильської катастрофи, система державних санітарно епідеміологічних станцій та ін. [1]

Із розвитком цивілізації та науково-технічного прогресу, бурхливим зростанням кількості населення на Землі, обсягів виробництва та його відходів проблеми стосунків між природою та суспільством дедалі загострюються. Страшною дійсністю стали голод, отруєні річки та моря, задушливе шкідливе повітря у великих промислових центрах, загублені ліси, сотні зниклих видів тварин і рослин, загроза кліматичних аномалій, ерозія та майже повне виснаження ґрунтів у аграрних районах. Сучасні принципи організації діяльності людини є згубними для довкілля. Практично будь-яка галузь небезпечна для природи, але найбільшою мірою виникнення екологічних проблеми спричиняють сільське господарство, металургія, хімічна промисловість, транспорт і енергетика. [2]

Спільними ознаками глобальних екологічних проблем є: масштабність (стосується усіх держав світу); наявність тотальної загрози (загострення кризових

екологічних ситуацій призводить не тільки до економічних збитків, а й уможлиблює фізичне знищення людства); необхідність міждержавного співробітництва. [2]

Найстрашніша наруга над людяністю - це війна. Яка, на жаль, відбувається і зараз. На відміну від будь-яких звірів, людина здатна з неймовірною жорстокістю вбивати подібних до себе. Історія людства сповнена жахливих прикладів геноциду, звірячої жорстокості завойовників, загибелі в пожежах спустошливих війн міст, храмів, бібліотек, які створювалися століттями. Ще однією - не менш важливою ніж попередні проблеми, є проблема відходів. Збитки від них - це не лише величезні площі землі, зайняті звалищами, а й смертельні дози різних токсикатів та пилюка від них. Дуже небезпечним джерелом для водоймищ є нафтопродукти. Нафта - ворог номер один у сучасному забрудненні морів і океанів. Не дивлячись на ряд міжнародних угод, забруднення гідросферою нафтою прогресує. Знищення лісів. Одним з найважливіших компонентів рослинного світу є ліси - енергетична база біосфери, які відіграють дуже важливу роль у житті на планеті. Це - легені планети. Слід зазначити, що останнім часом ліс через перенавантаження відпочиваючими, їх погане ставлення до природи, винищення рідкісних лікарських рослин, ягід, грибів, вирубування дерев, спричинені людьми пожежі втрачає свої оздоровчі та рекреаційні властивості. Він не витримує напливів людей у густонаселених регіонах, страждає і гине від промислових забруднень. Тягар цих турбот має лягти на всі країни. Ті з них, що розвиваються, перш за все повинні вирішувати демографічні проблеми, проблеми опустелювання, знищення лісів, фауни та флори. Всі країни повинні брати участь у збереженні світу, виправленні екологічної системи.

Отже, глобальна проблема екологічного забруднення буде існувати до тих пір, поки все людство не об'єднається для її вирішення, тому що від цього належить майбутнє наступних поколінь.

Література

1. Білявський Г. О., Падун М. М., Фурдуй Р. С. Основи загальної екології.

URL:<http://pmd.edukit.lviv.ua/Files/downloads/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%B>

[E%D0%B2%D0%B8%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97.pdf](https://uahistory.co/pidruchniki/sobol-biology-and-ecology-11-class-2019-standard-level/49.php)

2. Соболь А. В. Біологія і екологія. URL:
<https://uahistory.co/pidruchniki/sobol-biology-and-ecology-11-class-2019-standard-level/49.php>

Вовченко М., студентка 3 курсу спеціальності
014 Середня освіта (англійська)
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» м. Одеса,
Україна

ДЕРЖАВНА ВЛАДА ЯК ВИЩА ФОРМА ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ

Влада є одним із фундаментальних початків людського суспільства.. Причинами її появи були: потреба самозбереження соціуму, необхідність у продовженні людського роду, потреба у колективному характері праці, персональні переваги людей у певних сферах життя. Влада є однією з фундаментальних засад політичного розвитку суспільства. Вона має правовий, економічний, духовно-ідеологічний характер, існує всюди, де наявні будь-які об'єднання людей (сім'я, плем'я, держава), тісно пов'язана з політичною сферою, є засобом здійснення і способом утвердження певної політики. Галузь політичної науки, яка досліджує владу, називається краніологією. Вагомий внесок у розвиток теорії соціальної влади зробив М. Вебер.

На відміну від політичної влади державна не обов'язково використовує примус для досягнення своїх цілей. Можуть бути застосовані ідеологічні, економічні та інші засоби впливу. Найвищим і найрозвиненішим видом політичної влади є державна влада. Державна влада специфічна: тільки вона володіє монополією на примус, правом видавати закони тощо. Проте, окрім примусу, вона послуговується й іншими засобами впливу: переконанням, ідеологічними, економічними чинниками. «Державно-політична влада в межах державної території розповсюджується всюди й своїм об'єктом має все населення країни (громадяни, іноземні громадяни, особи без громадянства, біженці). У федеральних державах вона поділяється на загально-федеральну владу, владу суб'єктів федерації (країв, областей, республік, штатів і т. п.) і місцеву владу (управляючі, префекти). В унітарних державах розрізняють владу центральну і місцеву» [1, с. 62-64].

«Державну владу й державу не можна ототожнювати, це не те саме. Державна влада — це спосіб керівництва суспільством, а держава — спосіб організації

суспільства. Державна влада — це ознака держави, його необхідний елемент як системного утворення. Держава — це організація суспільства як єдиного цілого, керованого спеціальним апаратом влади, що поширюється на все населення країни і її територію» [3, с. 36-37]. Державна влада реалізується у різних функціях, а саме: встановлення законів, застосування різних заходів управління, здійснення правосуддя. Вона не є незмінною: розвивається, наповнюється новою державною культурою функціонування, втілює рівень правової культури суспільства. Державна влада взаємодіє з різними формами партійної влади, а також владними відносинами, що виникають при функціонуванні громадських організацій. Все це пов'язано з тим, яким чином влада встановлена. Суб'єкт влади повинен здобути її. Шляхи досягнення влади багато в чому визначають її функціонування, діяльність структурних елементів влади. «Історично відомі такі шляхи завоювання, досягнення політичної влади: політична реформа; політична революція; контрреволюція; мілітаристський спосіб; різного роду політичні перевороти. Спосіб здобуття влади зумовлює всю подальшу діяльність політичних сил, що прийшли до влади. Розкриємо зміст кожного способу» [2, с. 39-40].

Отже, можна сказати, що державна влада є вищою формою політичної влади. Політична влада включає державну владу, владу органів самоврядування, владу партій і груп тиску, владу політичних лідерів, засобів масової інформації. Центральною у політичній владі є влада державна. Специфіка державної влади полягає в тому, що, по-перше, вона здійснюється спеціальним, відокремленим від решти суспільства апаратом; по-друге, є реальною на території, на яку поширюється державний суверенітет.

Література

- 1) Дробінка І. Г. Політологія: Навчальний посібник/ І. Г. Дробінка, Т. М. Кришталь, Ю. В. Підгорецький; Мін-во освіти і науки України. К.: Центр учбової літератури, 2017. 289 с.
- 2) Антоненко В. Г., Бабкін В. Д., Бабкіна Ольга Володимирівна, Бебик В. М., Головатий М. Ф. Політологія: Підручник / Ольга Володимирівна Бабкіна (ред.), Володимир Павлович Горбатенко (ред.). 3. вид., перероб., доп. К. : ВЦ "Академія", 2016. — 568с.

3) Обушний М. Політологія: Довідник/ Микола Обушний, Анатолій Коваленко, Олег Ткач; За ред. Ми-коли Обушного; КНУ ім. Т. Г.Шевченка. К.: Довіра, 2014. — 599 с.

Время Р. І., студент 3 курсу спеціальності
014 Середня освіта (китайська)
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» м. Одеса,
Україна

РОЗРИВ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН З РОСІЄЮ 2022

Дипломатичні відносини — основна форма підтримки офіційних відносин між державами відповідно до норм міжнародного права і практики міжнародного спілкування. Дипломатичні відносини покликані сприяти розвитку дружніх відносин між державами, підтримці міжнародного миру і безпеки. Дипломатичні відносини в сучасному світі — наріжний камінь всієї системи міждержавних відносин. Саме вони дають можливість у повному обсязі реалізувати міжнародну правосуб'єктність держави. Звичайно, невизнання де-юре і пов'язана з цим відсутність нормальних дипломатичних відносин жодною мірою не принижують загальну вагу держави на міжнародній арені, оскільки кожна держава є суб'єктом міжнародного права насамперед в силу притаманного їй суверенітету. Водночас при дослідженні процесів реалізації міжнародної правосуб'єктності неможна повністю ігнорувати роль визнання та наявності (або відсутності) нормальних дипломатичних відносин [2].

Розрив дипломатичних відносин здійснюється за ініціативою якоїсь держави, яка офіційно оголошує про припинення дипломатичних відносин з іншою державою. Зазвичай розрив дипломатичних відносин супроводжується відзивом дипломатичних представників. Факт відзиву дипломатичних представників не означає розриву дипломатичних відносин, якщо про це прямо не вказано в заяві відкликаючої держави [2].

Розрив дипломатичних відносин відбувається у випадках виникнення між державами збройного конфлікту, втрати однією з держав-контрагентів міжнародної правосуб'єктності (наприклад, при злитті з іншою державою), соціальної революції, що супроводжується кардинальною зміною системи державності, а також у разі зміни уряду неконституційним шляхом. Причиною

розриву дипломатичних відносин може бути ворожа політика однієї держави стосовно іншої, здійснення якихось дій, що виключають нормальну роботу дипломатичних представництв тощо [2].

Статутом ООН передбачається можливість розриву дипломатичних відносин відповідно до рішення Ради Безпеки як засіб впливу (санкції) на державу, винну в створенні загрози міжнародному миру [4]. Розрив дипломатичних відносин здійснюється за допомогою офіційної заяви або видання спеціального нормативного акту від найвищих органів державної влади країни. Зі свого боку держава перебування згідно зі ст. 44 Віденських конвенції про дипломатичні стосунки 1961 року незалежно від причини розриву повинні надавати необхідне сприяння для швидкого виїзду зі своєї території дипломатичного персоналу представництва і членів сімей дипломатів, а також інших осіб, що користуються привілеями й імунітетом, незалежно від їх громадянства [3]. Конвенція, крім того, встановлює, що у разі розриву дипломатичних відносин між двома державами, країна перебування дипломатичного представництва повинна навіть у разі збройного конфлікту охороняти приміщення представництва разом з його майном і архівами. На додаток до цього Віденською конвенцією про консульські стосунки 1963 року спеціально обмовляється, що розрив дипломатичних відносин не спричиняє за собою автоматичного розриву консульських відносин [2].

Україна розірвала дипломатичні відносини з Росією. Таке рішення було ухвалене після визнання Росією незалежності самопроголошених "ДНР" і "ЛНР" та початком її вторгнення. Про це оголосив на брифінгу президент Володимир Зеленський. Міністерство закордонних справ України розпочало процедуру розриву дипломатичних відносин відповідно до норм міжнародного права. При цьому Україна не розриває консульські відносини, додали в МЗС. Це означає, що Київ продовжить захищати права та інтереси українців в Росії, у тому числі українських політичних в'язнів. МЗС України також відкликала до Києва тимчасового повіреного у справах України в РФ і розпочало евакуацію українського посольства в Москві. Що це означає. У разі розриву відносин обидві сторони залишаються без двосторонньої комунікації у дипломатичній площині. Українські та російські дипломати припиняють свою діяльність. Дипломатичні

відносини між країнами відбуваються за посередництва третіх країн. Напередодні для консультацій в МЗС України викликали з Москви тимчасового повіреного України в Росії Василя Покотила. Досі Україна ніколи не розривала дипломатичні відносини з іншими країнами.

Література

1. Україна розриває дипломатичні відносини з РФ: текст заяви. «Європейська Правда». 24 лютого 2022 р. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325374/> (дата звернення: 11.04.2022)
2. Дипломатичні відносини. Стабільну версію було перевірено 3 липня 2019 року. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Дипломатичні_відносини (дата звернення: 11.04.2022)
3. Верховна Рада України. Віденська конвенція про дипломатичні зносини. Документ 995_048, перша редакція — Підписання від 18.04.1961 . URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048/ed19610418#Text (дата звернення: 11.04.2022)
4. Верховна Рада України. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. Документ 995_010, чинний, поточна редакція — Редакція від 16.09.2005, підстава - 995_e56. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text (дата звернення: 11.04.2022)

Герасименко Д. А., студентка 3 курсу спеціальності
014 Середня освіта (китайська)
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» м. Одеса,
Україна

ЛЕНД-ЛІЗ ДЛЯ УКРАЇНИ

Ленд-ліз (англ. lend-lease, від lend – давати в борг і lease – здавати в оренду) загальна назва системи надання одними країнами-союзницями по антигітлерівській коаліції іншим країнам-союзницям військової техніки, зброї, боєприпасів, спорядження, сировини, продовольства та послуг. Походить від назви закону США від 11 березня 1941, згідно з яким уряд мав право на умовах позики-аренди поставляти зброю, боєприпаси, спорядження тощо державам, чия оборона у роки війни визнана життєво важливою для безпеки США.[1] Після війни поверненню або компенсації підлягали лише ті матеріали, що не були використані, перероблені або втрачені в ході бойових дій, причому США на оплату відповідних компенсацій надавали довгостроковий кредит.[1] Закон про ленд-ліз для України схвалив американський Конгрес, а 9 травня документ підписав президент Джо Байден. Його публічно підтримали законодавці як від Демократичної, так і від Республіканської партії. Україна зможе отримати військову техніку та озброєння в оренду, а заплатити за них уже після перемоги. Або просто віддати вцілілу техніку назад. За словами аналітика компанії "Центр біржових технологій" Максима Оріщака, це має дуже велике значення, адже країна просто не має бюджету на такі витрати.[2] В тексті документу йде мова про надання президенту США розширених повноважень щодо передачі або надання в оренду Україні оборонних виробів для "захисту цивільного населення від російського військового вторгнення" та для інших цілей.[3] Як сказано в документі, президент США може уповноважити уряд надавати у позику або давати в оренду оборонні засоби Україні та іншим країнам Східної Європи, які постраждали від вторгнення Російської Федерації в Україну, з тим, щоб "допомогти зміцнити обороноздатність цих країн та захистити їхнє громадянське населення від потенційного вторгнення або агресії з боку збройних

сил уряду Російської Федерації".[4] Колишній посол України у Вашингтоні Валерій Чалий вважає, що закон про ленд-ліз буде мати передусім важливе історичне значення. "Російська агресія, яка спрямована насамперед на знищення України, сприймається нарешті як екзистенційна загроза для європейської і світової безпеки", - вважає він. Чалий звертає увагу, що закон про ленд-ліз свідчить про впевненість США у перемозі України. Дійсно, якщо провести історичні паралелі, то обсяги воєнних поставок з Америки до Радянського Союзу значно збільшилися саме після перелому у війні в 1943 році, коли німці зазнали невдач і почали відступ.[3] Крім озброєнь, Україна отримає додаткову фінансову допомогу у значно більшому обсязі, ніж це було досі. Президент Байден вже запросив у Конгресу 33 мільярди доларів (близько 31 мільярда євро) на додаткову підтримку Україні. 20 мільярдів з них нададуть країні у вигляді військової допомоги, решту грошей буде виділено на економічну та гуманітарну підтримку.[4]

На думку експертів, запровадження цієї програми зможе спростити бюрократичні тяганини у наданні США допомоги Україні. Адже зараз будь-які процеси постачання зброї проходять через різних американських чиновників, що значно гальмує весь процес. Для Сполучених Штатів ленд-ліз також корисний. Ця програма позитивно вплине на американську економіку і підніме рейтинг президента Джо Байдена. Насамперед, як зазначають експерти, ця програма буде вигідна американським підприємствам, які працюють у сфері військової промисловості. А це, своєю чергою, допоможе економіці рухатися вперед.[2]

Література

- 1.Енциклопедія сучасної України.
URL:https://esu.com.ua/search_articles.php?id=54236
- 2.Закон про ленд-ліз від США: що це таке і як вплине на економіку України.
[URL:https://tsn.ua/ru/ato/zakon-o-lend-lize-ot-ssha-cto-eto-takoe-i-kak-povliy aet-na-ekonomiku-ukrainy-2032177.html](https://tsn.ua/ru/ato/zakon-o-lend-lize-ot-ssha-cto-eto-takoe-i-kak-povliy-aet-na-ekonomiku-ukrainy-2032177.html)
- 3.Ленд-ліз для України. Що це таке і чи допоможе перемогти Росію? URL:
<https://www.bbc.com/ukrainian/features-61251966>
- 4.Закон США про ленд-ліз. URL:<https://www.dw.com/uk/zakon-ssha-pro-lend-liz-shcho-naspravdi-vin-dast-ukraini/a-61675582>

Дзірба С. П., студентка 3 курсу спеціальності

014 Середня освіта (китайська)

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» м. Одеса,

Україна

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ПОТУЖНА ЗБРОЯ У ВІЙНІ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ 2022

Інформаційна війна у сучасних умовах є одним з вирішальних факторів перемоги. Особливо це важливо для України, яка веде асиметричну війну проти ядерної держави з переважаючим військовим потенціалом. Від того, як за кордоном сприймають події в Україні, залежить і рівень політичної підтримки, і обсяги допомоги, і масштаби запроваджених проти агресора санкцій. Перефразовуючи китайського мислителя Сунь Цзи, зазначимо, що найкращою війною є та, яка не відбулася. У конфліктах сучасності важливим є не фізичне знищення супротивника, а захоплення його розуму з метою подальшого нав'язування власного політичного порядку. Таким чином, вчорашній ворог має стати вірним сателітом [2]. Згідно експерту в області інформаційних воєн, А.В. Манойло, можна виділити 3 основні політичні завдання інформаційної війни, а саме: зміна структури економічних, політичних, інформаційно-психологічних систем будь-якої держави у відповідність з інтересами того, хто здійснює інформаційну атаку; досягнення військово-політичної переваги на міжнародній арені; досягнення цілей інформаційно-психологічної експансії [3]. «Для того щоб ефективно протистояти інформаційній війні та адекватно відповідати російській стороні, слід чітко усвідомити, що формат інформаційної війни вже давно вийшов за рамки насильства» [5, с. 18]. Ми повністю погоджуємося із таким твердженням про те, що інформаційна війна є основним інструментом російської агресії проти України, а на даному етапі в цій війні основним видом зброї є пропаганда. Політична пропаганда займається роботою з масовою свідомістю або з свідомістю певної аудиторії з метою популяризації ідеалів, цілей, бажань громадян певної країни. Експрезидент США Річард Ніксон, виступаючи одного разу у Раді національної

безпеки питання бюджетних витрат, сказав, що він вважає що один долар, вкладений в інформацію і пропаганду більш цінним ніж десять доларів, вкладених на створення систем озброєння, бо остання навряд буде колись використовуватись на праці, у той час як інформація діє щохвилино і повсюди.

Воєнні дії проти України супроводжуються масованими інформаційно-психологічними операціями та кіберопераціями. Латентні (приховані, мережеві) заходи противника. За умов певної стабілізації обстановки та фальшивих заяв щодо мирного врегулювання війни РФ активно використовує релігійний чинник. Є немало свідчень очевидців про виступи (проповіді) священників УПЦ МП про "героїв-ополченців", "священну війну" та "київську хунту" не тільки на Донбасі, а й на Сумщині та Чернігівщині [4]. Окремим напрямом, який активно застосовується, є поширення чуток. Інструментом поширення слугують не тільки окремі активні особи, російське ТБ, але й інформаційні повідомлення, які подаються в друкованій пресі, листівках та передачі місцевих кабельних операторів. Інформаційно-пропагандистські структури на території України (інформаційні агентства, видавництва, ІТ-структури, групи блогерів тощо), які певний час не демонстрували своїх проросійських позицій, намагаються сформувати деструктивні (панічні, депресивні) настрої в Україні ("*нам без Росії нікуди дітися*", "*Росія нас поглине*" тощо), створити негативний тренд щодо України та одночасно позитивний тренд щодо дій Росії. За два місяці повномасштабної війни росія скоїла 243 злочини проти журналістів та медіа в Україні.

Для того щоб протистояти такій атаці нам необхідно задіяти власні можливості і резерви України. Ми повинні зрозуміти – лише загальносупільний супротив російській агресії приведе нас до перемоги. У боротьбі за Україну всі ми – і державні органи, і незалежні медіа, вільні журналісти, всі українські громадяни – маємо стати єдиним фронтом. Ефективна інформаційна політика вже реалізується, зокрема, на базі двох партнерських інтегрованих інформаційних платформ: громадянської – у форматі Українського кризового медіа-центру (УКМЦ), та державної – Інформаційно-аналітичного центру Ради національної безпеки і оборони України (ІАЦ РНБО України). Важливо мати значну кількість

підготовлених військових та цивільних фахівців, зокрема, в інформаційній сфері, в тому числі за програмами підготовки країн НАТО та інших країн Заходу. Зміна геополітичної ситуації повинна бути використана задля залучення досвідчених радників та спеціалістів з ведення інформаційної війни та військових мережевих операцій (Net Centric Warfare) . Залучення радників до процесу підготовки та трансформації військових підрозділів ЗС України дозволить уникнути помилок та прискорено піднятися до рівня сучасної військової організації [4]. РФ порушує не лише норми універсального міжнародного права. Грубо порушуються положення двосторонніх договорів між Україною і РФ, зокрема ст. 11 Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією від 31 травня 1997 року, згідно з якою «Високі Договірні Сторони вживають на своїй території необхідних заходів, включаючи ухвалення відповідних законодавчих актів, для відвернення і припинення будь-яких дій, що становлять собою підбурювання до насильства або насильство проти окремих осіб чи груп громадян, яке ґрунтується на національній, расовій, етнічній або релігійній нетерпимості».

[1].

Досягнути перемоги над противником у гібридній війні можливо лише за рахунок національного згуртування та мобілізації всього суспільства на боротьбу з підступним ворогом. Чіткими та скоординованими діями силових структур слід нейтралізувати та знешкодити терористичні та кримінальні угруповання, іноземні агентурні мережі та ресурсні бази агресора на території України. Ми виграємо і інформаційну війну, діючи злагоджено, грамотно і системно. Здобудемо неоціненний досвід, нові вміння і навички. Україна стане набагато сильнішою.

Література

1. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією. Офіційний сайт ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_006 (дата звернення 12.05.2022)
2. Калініченко Б.М. Явище інформаційної війни в українських засобах масової інформації .*Науковий журнал “ Політикус”*. 2020. №2. С.93 URL: http://politicus.od.ua/2_2020/15.pdf (дата звернення 12.05.2022)

3. Манойло А. В. К вопросу о содержании понятия “информационная война”. 2012. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/informatsionnaya-voyna-ponyatie-soderzhanie-i-osnovnye-formy-proyavleniya/viewer> (дата звернення 12.05.2022)

4. Парубій А. Війна Росії проти України і світу. *Українська правда*.2014. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2014/08/6/7034046/> (дата звернення 12.05.2022)

5. Семен Н.Ф. Російські інтернет-ресурси як чинник інформаційної війни проти України (на прикладі сайтів «Правда.Ру» та «Российский диалог») : ариф. дис. к. н. соц. комун; спеціальність 27.00.01. Дніпро : Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 2018. С.23 URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/dissertations/K08.051.19/autoreferat_5bb2b747a54ef.pdf (дата звернення 12.05.2022)

Левенець М. Ю., студент 2 курсу спеціальності «Політологія», ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ГЕОПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНИ В РАМКАХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН НА ПОЛІТИЧНІЙ АРЕНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Український народ має давню історію відносин з іншими державами і народами – з часів Київської Русі. Відомо, що зовнішньополітична діяльність України під час її перебування в складі СРСР була істотно обмежена, оскільки права союзних республік на здійснення відносин з іноземними державами були передані загальносоюзним зовнішньополітичним органам. Щоправда, на початку існування СРСР Україна мала певні можливості впливати на формування зовнішньополітичного курсу Союзу (через своїх представників у союзних законодавчих і виконавчих органах влади, у дипломатичних місіях багатьох країн), але з 30-х років, коли Радянський Союз фактично перетворився на унітарну державу з надцентралізованою владою, Україна, як і інші союзні республіки, була їх позбавлена. Але і в цих умовах вона приймала участь у створенні ООН, розвивала економічні й культурні відносини з країнами світу.[1]

Виходу України на міжнародну політичну арену в ХХ ст. сприяв процес дезінтеграції Російської імперії в 1917 р., а згодом розвал Радянського Союзу в 1991 р. Базовими документами, які засвідчили становлення України як суб'єкта міжнародних відносин, стали:

1) Декларація про державний суверенітет України (16 липня 1990 р.), в якій наголошується, що Україна визнає перевагу загальнолюдських цінностей над класовими, пріоритет загальновизнаних норм міжнародного права перед нормами внутрішньодержавного права, що відносини з іншими суверенними республіками мають будуватися на принципах рівноправності і невтручання у внутрішні справи;

2) Постанова Верховної Ради «Про чинність міжнародних договорів на території України» (10 грудня 1991 р.);

3) ухвалені Верховною Радою «Основні напрями зовнішньої політики України» (2 липня 1993 р). Відправним моментом у процесі переходу зовнішньополітичної діяльності держави до самостійної і рівноправної участі в міжнародних відносинах стало: 1) визнання України міжнародним співтовариством; 2) проголошення Україною принципів безядерності та позаблоковості. Без'ядерний статус та позаблоковість сприяли вирішенню завдання міжнародного визнання незалежності України[2]

Україна проводить відкриту зовнішню політику на основі десяти принципів міжнародних відносин, які складені учасниками Наради з безпеки і співпраці в Європі в 1975р. Прагне адаптуватись до Європи на основі Паризької хартії для нової Європи (1990 р.), декларації “Виклик часові змін”, прийнятої в липні 1992 р. на зустрічі лідерів країн-учасниць Гельсінського процесу, у якій брала участь і Україну. Такий зовнішньополітичний курс закріплений ст. 18 Конституції України.[1]

Україна займає вигідне геополітичне становище між Заходом і Сходом. Розташування і розміри території України, чисельність її населення, природні ресурси в поєднанні з її потенційними можливостями в науковій, економічній та інших сферах суспільного життя дають їй змогу та право мати статус великої європейської демократичної держави з відповідною геополітичною поведінкою та геостратегічною орієнтацією.[3]

Одним з важливих факторів формування геополітичної ситуації навколо України є унікальна енерготранспортна мережа, котра проходить через її територію. Ця мережа забезпечує постачання в Європу нафти і газу з росії та Середньої Азії. У геополітичному плані енерготранспортна система України є «точкою стратегічного контролю», яка потенційно забезпечує стратегічний контроль над економікою одночасно і росії (де понад 80 % капіталів створюється саме в сфері видобутку та експорту нафти і газу), і держав Євросоюзу. Тому боротьба за контроль над цією системою стала одним із визначальних чинників світової політики на межі ХХ—ХХІ ст. Для США ЄС є найактуальнішим конкурентом як в економічній, так і в політичній сфері. Звідси впливає необхідність американської підтримки України як блоку на шляху економічного

співробітництва лідерів Євросоюзу — ФРН та Франції з російською федерацією. На сьогодні зусиллями німецьких корпорацій, що мають вирішальний вплив на реальну політику ФРН, реалізовано ряд енерготранспортних проектів (у першу чергу — Північний потік), які підривають міжнародний статус України як монопольного енерготрейдера в торгівлі рф газом, нафтою та електроенергією з країнами ЄС. Це різко знизило значення України в геополітичному протистоянні США та ЄС. Компенсацією могло б стати різке зростання військового потенціалу нашої країни, однак це неможливо реалізувати без загального підйому науковопромислового комплексу та освоєння нових ринків збуту.[3]

Ставши членом Ради Європи, асоційованим членом ЄС та співпрацюючи з іншими європейськими об'єднаннями, Україна використовує багатовіковий досвід демократичних держав Європи в практиці державного будівництва, зміцнює співробітництво з такими міжнародними інституціями, як Міжнародний Валютний Фонд, Всесвітній банк і Європейський банк реконструкції та розвитку. Ініціатива НАТО «Партнерство заради миру» дала змогу Україні гнучко підійти до розвитку співробітництва з Північноатлантичним альянсом, маючи з ним такий рівень співпраці, який відповідає її індивідуальним вимогам і можливостям. Помітні й здобутки української дипломатії, що позначаються на зростанні обсягів та якості відносин з близькими сусідами та з країнами інших регіонів. Хоч і повільно, але зростають іноземні інвестиції. Поступово стаючи впливовою європейською та світовою державою, Україна дедалі більше перетворюється на реального та активного суб'єкта міжнародних відносин, який має свої національні інтереси й вирішує їх у колі європейських народів.

Однак саме по собі вигідне геополітичне становище автоматично не забезпечує вигоди для країни. Для цього необхідно вірно визначити стратегію зовнішньої політики та успішно її реалізувати. Фахівці називають п'ять імовірних геополітичних сценаріїв, що могли бути покладені в основу зовнішньополітичного курсу нашої держави:

1) неприєднання до будь-яких військових блоків і політичних союзів, побудова зовнішньої політики на основі багатьох угод із різними країнами.

2) швидка інтеграція в ЄС із надією на інвестиції, нові технології, прилучення до західного способу життя. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу затверджена Указом Президента від 11 червня 1998 року. В 2008 році Україна стала членом світової організації торгівлі. У 2017 році Україна отримала статус асоційованого члена ЄС і безвізовий режим з країнами ЄС. Європейський Союз став основним торговим партнером України в експорті товарів. Однак системна криза європейської економіки не дає можливості реалізувати сценарій європейської інтеграції для України у повному обсязі;

3) утворення блоку з країнами Балтії та деякими державами Центральної та Південної Європи (БалтоЧорноморський союз, або Міжмор'я, фактично об'єднаний навколо ФРН).

4) блокування з країнами Причорноморського басейну. Реалізація цієї моделі дала б можливість забезпечити вільний вихід із замкнутого континентального Чорного моря в більш відкрите Середземне через Босфор і Дарданелли й певною мірою вирішити енергетичні проблеми, оскільки в перспективі більшість шляхів енергоносіїв з Каспії, Середньої Азії, а можливо, і Близького Сходу пролягатимуть через чорноморські протоки.

5) курс на тісну співпрацю з росією та інтеграцію з країнами СНД. Проте курс на політичне дистанціювання від СНГ в надії на євроінтеграцію, а також ряд зловживань у сфері управління економікою привели до того, що Україна фактично потрапила в економічну залежність від РФ і тому виключила таку співпрацю зі своїх зовнішньополітичних напрямів.

Багатовекторність України на політичній арені слід сприймати не як постійні коливання зовнішньополітичного курсу, а в широкому розумінні, як розвиток і підтримку відносин із багатьма учасниками міжнародного життя. Разом з тим багатовекторність потребує чіткого визначення геополітичної орієнтації, геостратегічних напрямків, виходячи із об'єктивних можливостей і врахування національних інтересів. Пріоритетною для України залишається діяльність по наближенню перспективи одержання статусу повноправного учасника Європейського Союзу. [3]

Україна проводить активну багатосторонню політику в рамках універсальних та регіональних міжнародних організацій. Участь в ООН спрямована, перш за все, на просування інтересів України у процесі прийняття найважливіших для всієї світової спільноти рішень. Діяльність в рамках ОБСЄ залишатиметься важливим чинником доповнення та розширення регіональної та загальної стабільності і безпеки в Європі. Важливим пріоритетом для забезпечення стратегічних інтересів України є економічна експансія як на традиційних, так і нових ринках для українських товарів та послуг на Близькому Сході, в Латинській Америці, Азії та Африці.[1]

Сучасні дослідники переконують, що сучасна Україна виконує чотири функції у системі європейської безпеки й дві за межами Європи, причому значення останніх зростає: перша функція – можливість для Заходу «нейтралізувати» Росію з метою усунення небезпеки для країн Центральної Європи; друга функція – усвідомлення росією факту, що Україна здобула незалежність усерйоз і надовго. Очікується, що, розпочавши гібридну війну проти України та окупувавши Крим та Донбас, а на сьогоднішній день ще й триває нове повномасштабне вторгнення рф в Україну, яке доречі запустило вихід на поверхню всіх недоліків ЄС та різноманітних організацій, особливо ООН і НАТО, які на початку війни нічого не робило, окрім заяв, які ніяк не впливали на цю війну. Цинічна підтримка, а також теорії змов про укладення «другого пакта Молотова-Рібентропа», який хоч і не підтверджений офіційно, однак навіть з аналізу прогнозів країн ЄС (особливо ФРН та Франції, які не дуже сильно намагалися приховати лояльність до росії одночасно з цинічною стурбованістю щодо війни в Україні), США, Великобританії та інших країн про час тривалості і програш України, то можна з певністю сказати, що така домовленість дуже ймовірна. Однак на сьогоднішній дені політичні еліти цих країн змінили думку і тепер більшість підтримають і допомагають нашій країні, але ми розуміємо, що вони це роблять, бо розуміють, що зробили політичну помилку і не хочуть залишитися заплямованими... і тим не менш навіть така допомога в край необхідна Україні.

І рф буде вимушена під тиском міжнародної спільноти, санкцій проти неї повернути захоплені території, але як бачимо це питання часу, бо так діють економічні механізми у світовому просторі, однак перші результати вже є; третя функція – пов'язана з питанням життєздатності незалежної України, що, відповідно, зменшує значення російського чинника у внутрішній політиці країн Центрально-Східної Європи; четверта функція – полягає у тому, що стабільність самої України, яка межує з сімома країнами, безумовно є конструктивним чинником в регіоні, де зберігається небезпека виникнення конфліктів етнічного, економічного, географічного характеру.

Відповідно до цього Україна визначає свої основні геополітичні пріоритети: виживання України як суверенної незалежної держави в умовах російської агресії; відновлення територіальної цілісності держави; всебічна інтеграція України до європейських та євроатлантичних політичних та соціальних структур, а також структур безпеки; зміцнення стратегічного партнерства із США та країнами Західної Європи; зміцнення та консолідація відносин із стратегічно важливими сусідами (країнами Балтії, Польщею, Туреччиною, Грузією, Азербайджаном, країнами Вишеградської групи); активна участь у створенні й використанні європейських і євразійських транспортних коридорів; блокування поточних спроб односторонньої російської соціально-культурної та інформаційної експансії і домінування; цілеспрямоване формування в масовій свідомості українців універсальних європейських й євроатлантичних цінностей та соціокультурних орієнтацій.[2]

Література

1. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Постол О.Є. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 556 с.
2. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
3. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія: підручник. — Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2017. — 180с.

Маринченко Л. Д., магістрант 1 курсу спеціальності «Історія», ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Доброва Т. Г., кандидат економічних наук, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д.Ушинського», м. Одеса, Україна

БІДНІСТЬ ДІТЕЙ ЯК ЧИННИК РИЗИКУ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Понад два десятиріччя Україна бере участь у реалізації Програм Розвитку ООН, спрямованих на вирішення найактуальніших соціально-економічних проблем людського суспільства. З 2015 року Україна доєдналася до чергової програми «Цілі сталого розвитку – 2030», в якій ключовим завданням залишається подолання бідності, при цьому вперше на світовому рівні визначено зобов'язання щодо подолання бідності дітей.

Для України ця проблема є гостро актуальною. Майже 30% дітей проживають в умовах бідності [1, с.76]. Подолання дитячої бідності набуває пріоритетного значення, оскільки суспільство, яке байдуже до цієї проблеми, безповоротно втрачає перспективу розвитку. Зростання в бідності впливає на фізичний, соціальний та когнітивний розвиток дітей, позбавляє їх гідного майбутнього і, як наслідок, знижує якість людського капіталу суспільства.

ООН визначає бідність як відсутність можливостей підтримувати спосіб життя, притаманний конкретному суспільству. Тож бідність – це явище багатовимірне. Серед її критеріїв перш за все використовують показники монетарної бідності, тобто нестачі коштів для мінімального задоволення суспільно-нормальних потреб. В сучасних умовах все більше уваги приділяється аналізу бідності за ознаками депривації, тобто за позбавленнями відносно комплексу благ, які забезпечують гідний рівень життя.

Серед кількох монетарних критеріїв оцінки рівня бідності найбільш адекватним в умовах галопуючої інфляції видається показник абсолютної бідності за рівнем сукупних еквівалентних витрат нижче фактичного прожиткового мінімуму. Гостроту проблеми відображають дані таблиці 1.

Табл.1. Рівень та глибина абсолютної бідності дітей, 2019 р. %

Категорії домогосподарств	Рівень бідності	Глибина бідності
з 1 дитиною	40,9	23,3
з дітьми до 3 років	54,4	27,0
з 2 дітьми	57,6	26,3
з 3 та більше дітьми	81,2	32,1
сім'ї без дітей	34,3	22,8
середній показник домогосподарств	22,8	24,9

Джерело: [1, с. 72; 2, с. 20]

Як свідчить статистика, рівень бідності серед сімей з дітьми є суттєво вищим ніж в сім'ях без дітей та в середньому по країні. В абсолютному значенні 3,5 мільйони українських дітей живуть за межею абсолютної бідності. При цьому наявною є пряма залежність між кількістю дітей в сім'ї та ризиком потрапляння в категорію бідних. Так серед сімей з 2 дітьми частка бідних на 23% більше порівняно з сім'ями без дітей. Найгірша ситуація в багатодітних сім'ях, де бідність перевищує 81%. В скрутному становищі опиняються сім'ї з дітьми до 3 років – бідною є кожна друга родина.

Глибина бідності залежить від суми коштів, якої не вистачає родині до досягнення межі бідності. Вона визначається як відношення середнього дефіциту доходу бідних домогосподарств до межі бідності. Як бачимо в сім'ях без дітей дефіцит доходу наближається до 23% фактичного прожиткового мінімуму. В сім'ях з дітьми ця проблема значно гостріша, особливо в багатодітних сім'ях. Щоб подолати бідність, їм необхідно збільшити доходи майже на третину, що в наявних умовах видається недосяжним. Тож бідність сімей з дітьми дедалі стає хронічною.

Аналітики звертають увагу на яскраво виражену поселенську бідність. Найбільша кількість бідних дітей мешкає в сільській місцевості (38.4% від усіх бідних дітей, проти 31,5% у великих та 30% у малих містах). Рівень бідності серед сільських дітей також є найвищим (37,6% проти 22,9% та 31,1% відповідно). Не менш виразною є і регіональна відмінність рівня бідності – від 25% у Чернігівській області до 75% у Херсонській [1, с. 76-77].

Монетарна бідність родин з дітьми посилює загрозу депопуляції України. Станом на 2020 р. більшість сімей з дітьми (79%) наважуються виховувати одну дитину, двох дітей – лише 18% сімей. Сім'ї з трьома та більше дітей складають тільки 2,5% [3, с.61]. За таких умов проблемою є навіть просте відтворення населення.

Монетарна бідність є не єдиною проблемою сімей з дітьми, суттєве значення має бідність за деприваціями. Вона безпосередньо відображає позбавлення дітей у товарах та послугах, необхідних для підтримання життя на рівні мінімальних суспільних стандартів. Показник бідності за матеріальною депривацією (за методологією ЄС) визначається як відсоток населення, який відчуває позбавлення стосовно трьох з дев'яти ознак депривації (глибока депривація – чотирьох). Серед домогосподарств з дітьми 33% перебувають у стані матеріальної депривації, 19% - у стані глибокої депривації. Зрозуміло що найскладнішим є становище багатодітних сімей – 49% проти 30% в сім'ях з 1 дитиною та 39% - з 2 дітьми [2, с. 28-29].

Деприваційна бідність найбільш помітно проявляється в залежності від місця поселення, та віку дітей. За статистикою кожна шоста дитина в країні потерпає від нестачі коштів для споживання м'ясних страв через день, на придбання нового одягу та взуття. Для підлітків 16-17 років проблемою є нестача коштів для отримання будь-якої професійної освіти (22% для місцевих дітей та 18% для сільських). Кожна четверта дитина в сільській місцевості позбавлена матеріальної можливості придбати комп'ютер. Кожна десята дитина в містах потерпає від крайньої недостатньої житлової площі (менше 5 кв. м на особу). В сільській місцевості діти сильніше відчувають інфраструктурні позбавлення. Так понад 20% дітей до 6 років потерпають від відсутності дошкільних закладів, половина сільських дітей – від

відсутності закладів побутових послуг, 22% позбавлені щоденного транспортного сполучення з іншими населеними пунктами. Більше половини сімей з дітьми не можуть дозволити собі тижневий сімейний відпочинок поза домом принаймні раз на рік (для сільських мешканців цей показник зростає до 65%) [1, с. 81].

Отже проблема подолання дитячої бідності потребує комплексних зусиль. Ключовими умовами є макроекономічне зростання, ефективна антиінфляційна політика, оптимізація мінімальних соціальних стандартів, забезпечення рівного доступу до якісної освіти, як засобу соціального ліфту.

Література

1. Соціальне відторгнення, нерівність та бідність дітей / Л.М. Черенько та ін. Київ: Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи, 2021. 150 с. URL: <https://idss.org.ua/public> (дата звернення 04.05.2022 року)

2. Бідність та нерівні можливості дітей в Україні / Л.М. Черенько та ін. Київ : Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та Ін-т демогр. та соц. дослідж. імені М. В. Птухи, 2021. 108 с. URL: <https://idss.org.ua/public> (дата звернення 04.05.2022 року)

3. Соціально-демографічні характеристики домогосподарств України у 2020 році. Статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2020. 88 с. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 04.05.2022 року)

Оболянін Ю. О., студент 4 курсу спеціальності «Політологія», ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ШВЕДСЬКА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ

У другій половині ХХ ст. жодна країна не знала такого високого середнього темпу зростання валового національного продукту (ВНП) на душу населення, як Швеція. Причинами бурхливого економічного розвитку країни є:

— політика нейтралітету, тобто принципова відмова від участі у будь-яких військових діях та їх підтримці, внаслідок чого фінансові ресурси спрямовуються на розвиток промисловості, забезпечується стабільність соціально-економічної сфери, можливість нарощення економічного потенціалу;

— здоровий прагматизм і практицизм працівників шведських підприємств;

— ефективно діюча державна система забезпечення високої зайнятості (рівень безробіття в Швеції становить 1,8%—2,2%, що в багатьох країнах є показником повної зайнятості);

— надійність соціальних гарантій;

— продумана податкова політика, яка забезпечує вирівнювання доходів громадян, стабільність державного бюджету, половина якого спрямовується на трансфертні платежі (пенсії, субсидії, допомоги), а решта — на освіту, охорону здоров'я, транспорт, соціальні послуги, охорону довкілля, культуру тощо;

— вміле використання приватної власності на засоби виробництва для соціалізації сфер споживання і розподілу товарів і послуг;

— послідовне дотримання теоретичних концепцій та законів.

Усе це дало змогу Швеції досягнути високої ефективності виробничо-господарської діяльності і, як результат, — одного з найвищих рівнів життя у світі. В середині 90-х років ХХ ст. у промислово розвинутих країнах показник ВНП на душу населення становив приблизно 12 тис. дол. США, а в Швеції — понад 16 тис. дол. США. Поява «шведської моделі» наприкінці 60-х років зумовила значне

економічне піднесення в країні, яке відбувалося шляхом послідовних реформ та соціальної безконфліктності.

Шведська економічна система ефективно поєднує ринкові відносини з активним використанням державного управління. Господарську систему утворюють приватні і державні підприємства та кооперативи.

1. Приватні підприємства. До них належать понад 80% компаній і працюють понад 75% зайнятих у промисловості. Усі шведські підприємства поділяють на дрібні (підприємець і менеджер є однією особою) та великі компанії (zareєстровані на фондовій біржі). За останні десятиліття відбулись значні зміни в структурі власників акціонерного капіталу: зменшилася частка індивідуальних власників та значно зросла частка страхових, інвестиційних і нефінансових фондів та компаній (фактично інституційна власність замінила індивідуальну). Економіку Швеції характеризують високий рівень концентрації виробництва, капіталу та монополізації в багатьох галузях промисловості.

2. Державні підприємства. Частка державної власності у Швеції є мізерною, але рівень втручання держави в економічне життя — найвищий серед розвинутих країн. Державні підприємства в основному зосереджені в сировинних галузях (гірничодобувній, чорній металургії), суднобудуванні, комунальних послугах, на транспорті. Окремі з них мають спеціальне призначення, інколи є узаконеними монополіями (пошта, зв'язок, транспорт). Державний сектор найрозвинутіший у сфері послуг: його частка в наданні соціальних послуг становить 92%, в освіті, сфері науково-дослідних, дослідно-конструкторських розроблень — 88,7%, в соціальному страхуванні — 98,2%. Державний сектор є важливим джерелом підвищення ефективності економіки на засадах високої якості державних послуг, забезпечення соціальної стабільності й гарантій.

3. Кооперативи. Кооперативний рух має сильні позиції в країні. Саме вони сприяли перетворенню Швеції з аграрної на промислово розвинуту країну. Відчутною є роль кооперативів у сільському господарстві, промисловості, роздрібній торгівлі, житловому будівництві та інших сферах. Усі кооперативи поділяються на виробничі та споживчі й функціонують на основі таких принципів:

— свобода участі в підприємстві;

- незалежність від політичних ідей, рухів партій тощо;
- демократичне управління та керівництво;
- обмеженість та контрольованість доходів на вкладений капітал;
- фінансування розвитку кооперативу;
- економічна самостійність;
- взаємодія та взаємодопомога між кооперативами.

Шведські бізнесмени мають змогу навчатися в різноманітних спеціалізованих вищих навчальних закладах, на курсах тощо. Система навчання передбачає не лише теоретичну підготовку, а й стажування спеціалістів у вітчизняних та іноземних компаніях. Підприємства витрачають значні кошти на підвищення рівня свого управлінського складу. Крім того, компанії, які займаються перекваліфікацією, підвищенням кваліфікації власного персоналу, отримують спеціальні асигнування від Управління ринком трудових ресурсів. Особливу увагу при цьому зосереджено на підвищенні рівня професійної підготовки працівників у таких галузях, як реклама, маркетинг, менеджмент, фінанси, діловий етикет та іноземні мови. У шведських компаніях діє єдина загальнодержавна система неперервної освіти, згідно з якою період навчання не обмежується віком. Людина повинна поєднувати роботу та навчання протягом усієї трудової діяльності. На думку шведських економістів, інвестиції в систему освіти й перекваліфікації значною мірою сприяють підвищенню конкурентоспроможності та економічному зростанню. У Швеції більшість із керівників вищого рівня управління є відомими у світі економістами.

Працівники підприємств мають високий соціальний статус. Вони на законних підставах (Закон «Про спільні рішення в трудових стосунках», 1977 р.) за сприяння профспілок можуть бути висунені в раду директорів приватних компаній, активно впливати на процес прийняття рішень.

Цікавим є досвід мотивування на шведських підприємствах. Основний принцип соціально-економічної політики Швеції, сформульований у 60-ті роки ХХ ст. прем'єр-міністром країни П. Ерландером, звучить так: «Людина повинна мати змогу застосовувати свої здібності для реалізації особистих цілей, відмінних від боротьби за існування. Спільність прагнень, повага до ближнього, почуття

причетності до загальних цілей та завдань, вплив на життя суспільства так само важливі для людського існування, як зростання матеріального благополуччя». Відповідно до цього соціальна спрямованість шведського підприємництва, забезпечення соціальних гарантій і матеріального благополуччя (рівень доходів працівників у Швеції є найвищим у світі) розглядаються менеджерами як засоби та необхідні умови, що стимулюють розвиток людської індивідуальності, формують соціальний статус працівника. Шведські менеджери всіх рівнів управління найважливішим вважають розв'язання проблем матеріального забезпечення своїх підлеглих. На їх думку, високий рівень соціального забезпечення, хороші умови праці, турбота про працівників є основою успішного виконання завдань.

Велика увага приділяється реалізації політики солідарних вимог у галузі оплати праці, розробленої керівництвом Центрального об'єднання профспілок Швеції, економістами Мейдернером та Реном. Відповідно до неї формування заробітної плати в країні здійснюється на колективно-договірних засадах. Держава безпосередньої участі в цьому процесі не бере. Ставки заробітної плати працівників однієї спеціальності, однакової кваліфікації, що виконують схожі роботи, є єдиними на всіх підприємствах галузі. Особливістю шведської системи заробітної плати є те, що диференціація її ставок залежить від виду та характеру виконуваних робіт без врахування рентабельності підприємств, галузевих відмінностей, ринкових законів. Вона базується на системі положень, які спільно розробляють профспілки та підприємці на засадах єдиної для ринку трудових ресурсів системи оцінки праці. Компанії, які не можуть чи не хочуть працювати в такому правовому режимі заробітної плати, можуть бути оголошеними банкрутами чи навіть стати об'єктом ліквідації.

Така політика у сфері заробітної плати зумовлює те, що різниця між найвищою та найнижчою ставками заробітної плати працівників, які виконують аналогічну роботу, становить не більше 10%; відсутні відмінності в оплаті праці чоловіків та жінок; заробітна плата службовців у середньому наполовину перевищує заробітну плату робітників.

Загалом шведську систему менеджменту характеризують такі особливості:

1. Шведський менеджмент є похідним системи змішаної соціально спрямованої економіки.

2. «Шведська модель» акцентує значну увагу на неперервному підвищенні кваліфікації та професійних навичок представників керуючої і керованої систем організації. Для цього на державному рівні та на підприємствах створені відповідні умови.

3. Мотивування персоналу в організації розглядається як необхідна умова досягнення її цілей. При цьому увага зосереджується не лише на задоволенні первинних потреб. Значна роль відводиться задоволенню вторинних потреб через участь в управлінні, визнання ролі працівника, підвищення його соціального статусу.

4. Основою системи мотивації є тарифікація робіт; високий рівень заробітної плати працівників, використання доплат, надбавок, премій, різноманітних допомог (у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, для дітей, малозабезпеченим, багатодітним сім'ям, на житло, для отримання освіти тощо); пенсійного забезпечення (за старістю, вислугою років, інвалідністю тощо).

5. Продумана державна політика розвитку інфраструктури сприяє активній підтримці приватних підприємств та кооперативів як основних форм бізнесу.

6. Шведські менеджери всіх рівнів управління характеризуються високою дисциплінованістю, кваліфікацією, надійністю в ділових стосунках, чітким дотриманням ділового етикету, володінням іноземними мовами.

7. Активна роль профспілок позитивно впливає на прийняття управлінських рішень і сприяє зниженню конфліктності на підприємствах.

Література

1. Стиль менеджменту в шведських організаціях. URL: <http://um.co.ua/9/9-10/9-102787.html>

2. Шведська модель державного регулювання економіки. URL: <http://um.co.ua/9/9-10/9-102787.html> URL: <https://economics.studio/regulyuvannya-ekonomiki-derjavne/shvedska-model-derjavnogo-regulyuvannya-80663.html>

Паскалова Д. О., студентка 3 курсу спеціальності
014 Середня освіта (турецька)
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» м. Одеса,
Україна

ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ НА ФОНІ ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

«Щороку внаслідок впливу несприятливих екологічних умов, особливо забруднення повітря та води, помирають 1,7 млн дітей віком до п'яти років, а це – чверть усіх випадків смерті серед дітей у всьому світі» [1]. До цієї трагічної статистики привернула увагу Верховний комісар ООН з прав людини Мішель Бачелет. Йде 2022 рік, ми навчилися передавати інформацію з одного краю світу в інший, ми навчилися купувати їжу, а не бігати добуваючи її, ми навчилися розуміти людей, але крім того що ми так не навчилися жити мирно, ми так само розучилися доглядати за нашим будинком, який годує нас багато століть - а саме наша Планета.

Дуже шкода, що від звичайної людської помилки страждають і вмирають люди. Ця проблема стосується всього світу, всіх країн та кожної людини. Як ми можемо будувати своє майбутнє, якщо діти і є наше майбутнє. Згідно досліджень, «більше 90% дітей у світі дихають токсичним повітрям»[2]. При розгляді цієї проблеми варто враховувати, що забруднене повітря впливає на неврологічне розвиток, приводячи до нижчих результатів когнітивного тесту та негативно впливаючи на розумовий розвиток та розвиток моторики. Також це шкідливо впливає на функцію легких дітей, навіть при низьких рівнях впливу. «Понад 40% світового населення, що включає 1 мільярд дітей віком до 15 років, піддається впливу високих рівнів забруднення повітря всередині приміщень, в основному в результаті приготування їжі з використанням технологій і видів палива, що забруднюють повітря» [2]. У 2016 р. близько 600 000 випадків смерті дітей віком до 15 років було спричинено спільним впливом забрудненого повітря як усередині, так і поза приміщеннями. Забруднення повітря всередині приміщень внаслідок приготування їжі та забруднення атмосферного повітря, разом узяті,

призводять до більш ніж 50% гострих інфекцій нижніх дихальних шляхів у дітей віком до п'яти років у країнах з низьким та середнім рівнем доходу. Це є однією з основних загроз для здоров'я дітей – ним зумовлений кожен десятий випадок смерті дітей віком до п'яти років.

«Кожна шоста передчасна смерть у світі спричинена забрудненням довкілля. У 2015 році від хвороб, спричинених забрудненням екології, померло 9 млн людей. Це втричі більше, ніж від СНІДу, туберкульозу та малярії разом узятих та у 15 разів більше, ніж у результаті воєн та інших форм насильства» [3]. Потрібно відмовитися від шкідливих форм енергетики – можна використовувати альтернативні джерела та не забруднювати навколишнє середовище. Наприклад, у Шотландії запрацювали вітрогенератори на воді, які використовують відносно невелику територію, але видають енергію, яка може жити регіони.

Отже, діти, як особливо вразлива група населення потребує додаткового захисту в умовах забруднення навколишнього середовища. Для цього потрібно розробити додаткові механізми захисту з одного боку, а з іншого – зменшити кількість шкідливих підприємств та взяти курс на «зелену» економіку.

Література

1. Загрязнение окружающей среды оборачивается тяжкими последствиями для здоровья детей - <https://news.un.org/ru/story/2020/07/1381242>
2. Более 90% детей в мире ежедневно дышат токсичным воздухом - <https://www.who.int/ru/news/item/29-10-2018-more-than-90-of-the-world's-children-breathe-toxic-air-every-day>
3. Каждая шестая смерть в мире вызвана загрязнением экологии - <https://www.dw.com/ru/каждая-шестая-смерть-в-мире-вызвана-загрязнением-экологии/a-41044577>
4. Ветряные мельницы в море | Энерго Х - <https://energoh.com.ua/ru/2020/06/16/vetryanye-melnitsy-v-more/>

Пашкіна В. В., студентка 3 курсу спеціальності «Середня освіта (англійська мова і література)»
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ТОТАЛІТАРИЗМ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Тоталітарний режим вже багато разів був проаналізований, як у зарубіжній так і у вітчизняній літературі. Зазвичай приводячи приклади вчені найчастіше згадають режим у радянські часи чи фінальну форму тоталітаризму, а саме – фашизм. Але тоталітарний режим існує не лише на сторінках підручників з історії, він все ще є дійсним у деяких державах, наприклад: Кореїська Народна Демократична Республіка, Китайська Народна Республіка, В'єтнам, Лаос та Куба. Незважаючи на те що вони мають спільний різновид режиму не можна сказати що вони однакові, навпаки ми можемо спостерігати суттєву різницю, у тому числі і у об'ємі прав та свобод що мають громадяни описаних вище країн [2]. Ми розглянемо тоталітаризм на прикладі КНДР та В'єтнаму.

У 1948 р., визволившись від колоніальної залежності від Японії після Другої світової війни на світ з'являється КНДР. Протягом тривалого часу вона знаходилась під впливом більш великого сусіда СРСР, що зіграло не останню роль у формуванні власного політичного режиму. З самого початку фундаментальну роль у ідеології КНДР грало вчення чучхе. Воно було створено на протигагу марксизму-ленінізму, Ким Ір Сеном і означає самостійність і опір на власні сили, незалежність від інших держав. Головну роль у ньому грала людина. Проте проявляти себе їй дозволено лише у колективі під пильним доглядом мудрого вождя з допомоги політичної партії. У державі високо цінується порядок і гармонія к, якому прагне північнокорейське суспільство, яке за вченням Конфуція можливе лише при верховенстві сильного керуючого апарату. У цій теорії суспільство поділяється на тих хто підкорюється і тих хто управляє. Такий устрій на їх думку можливий лише при жорсткій системі покарань що буде контролювати поведінку суспільства. Вождь та партія стоїть вище, аніж закон, саме їм повинні підкорюватися громадяни. Через це «право особистості» не має право на існування

у ідеології чучхе, його замінює борг перед правителем. На думку Ким Ір Сен держава – це велика патріархальна родина. Де діти – громадяни повинні поважати батьків – Великого Вождя та партію [1].

Саме через це у КНДР велике значення має культ особистості вождя, якому нерідко приписують надприродні якості. Він розпочався з правлінням Ким Ір Сеном і продовжився при владуванні його нащадків. Наслідування влади не викликає ні який опір серед громадян та партій у державі, а навпаки вони обожають наступного спадкоємця.

Вибори до Верховних народних зборів вищого органу державної влади є безальтернативною. Як, правило результат виборів наперед відомий. У КНДР діє лише одна Трудова партія. Решта громадських рухів, об'єднання визнають її керівну роль і повністю підконтрольні їй.

У КНДР існує жорстка адміністративна-поліцейська система контролю за усіма сферами життя громадян. Певний інтерес викликають місця позбавлення свободи, громадянин може «провідати» подібне місце не лише за порушення адміністративних законів, а й не правильні політичні думки. Через це у державі зустрічаються різні типи в'язниць [1].

Північна Корея прагне контролювати усе приватне життя громадян. Тому вона заохочує систему доносів і колективну свідомість. Також вона не соромиться застосуванням смертної кари.

У той час ми може спостерігати декілька іншу ситуацію у В'єтнамі. Як і КНДР воно утворилось після Другої світової війни, коли за допомогою Комуністичної партії вона змогла позбутися гніту зі сторони Японії, та колоніальної залежності від французів. У сучасному світі у В'єтнамі діє четверта конституція, що була прийнята у 1992 році. У її преамбулі закріплено, що вона «відбиває відносини між партій-керівником, народом-господарем і державою, що здійснює функцію управління у в'єтнамському суспільстві», тобто в республіці також існує однопартійна система. Комуністична партія В'єтнаму є керівною, всі інші союзи її підлеглі. У країні встановлено та підтримується комуністична ідеологія.

Але при цьому у даний момент головною різницею між КНР і В'єтнамом є ряд реформ, що спрямовані на виведення країни з економічної кризи та приближення її натомість до сучасних реалій. Так у 2005 році Центральний комітет Комуністичної партії постановив політику покращення політично-правової системи до 2010 року та з орієнтована на 2020 рік.

Однак багатолітні традиції не так просто знищити, вони сильно вплинули на світобачення та психологію в'єтнамців. Зазвичай вони не схильні довіряти законам і не вважають їх запорукою порядку та справедливості. Вони вважають що власні почуття не важливі і потрібно працювати на благо суспільства. Та водночас деякі реформи перетворюються у життя. Таким чином вищим органом державної влади у В'єтнамі є Національні збори що повторно обираються кожні п'ять років. В останні роки такий устрій зазнав деяких змін у його формуванні та діяльності: збільшилась кількість самовисуванців на виборах, парламентські прерії змінили свій характер на дебати, при яких не одноразово висувалися важливі законопроекти, різні плани економічного розвитку, з'явилися альтернативні кандидати при обранні на керівні посади [3].

Крім того держава приділяє особу увагу стосовно систем охорони здоров'я та освіти. У сучасному В'єтнамі існують дві системи освіти, а саме: державна та приватна. Та все ж таки платні послуги займають меншу частину системи освіти.

Народна Республіка В'єтнам неодноразово намагалася боротися с бідністю у країни, та побудувати соціальну державу. Зазначений чіткий робочий графік та режим праці та відпочинку. Труд для в'єтнамців є не тільки правом, але й обов'язком. Законодавство гарантує не лише ряд особистих, а й соціальних і культурних прав і свобод для кожного громадянина.

Останні часи у В'єтнамі намагаються відійти від колективізму до індивідуалізму. Зараз кожна людина має змогу сфокусуватися на знаходженні власного «я», а не турбуватися через колективні потреби [3].

Таким чином ми можемо зробити висновок що навіть при наявності тоталітарного режиму, у В'єтнамі присутні елементи політичної, економічної та соціальної свободи.

На прикладі цих двох країн ми можемо зробити висновок що навіть, якщо у державі є тоталітарний політичний режим, це не означає що він не має власних індивідуальних рис. Вони мають лише спільну неспроможність корегувати направлення політичної влади у державі. Така привілея зазвичай належить головній партії та її лідеру. Задача громадян лише підтримувати її. А, для того щоб вони це з більшою радістю а покірністю робили існує апарат примусу. Та існують і виключення на прикладі В'єтнаму.

Через це ми можемо констатувати що сучасний світ має два види тоталітаризму – абсолютний (КНДР) та з елементами свободи особистості (В'єтнам).

Література

1. Булычев Г. Б. Политические системы государств Корейского полуострова. – М.: МГИМО, 2002 – с. 56.
2. А. Мельвиль Современная политика Тема 4. Политические режимы. Сравнительный анализ политических режимов. Тоталитаризм и авторитаризм 2019 – 2020 уч. Г.
3. Тинь Тьюен Ха. Трансформація в'єтнамського суспільства у сучасному етапі його розвитку. Філософія і о-во. – 2006. - №4 – 152-163.

Рабейя Діна Амр, студентка 3 курсу спеціальності «Середня освіта (англійська мова і література)» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ДЕМОКРАТІЯ ТА ЇЇ ІСТОРИЧНІ ФОРМИ

«Слово демократія має давньогрецьке походження і буквально перекладається як “народовладдя”. Зараз демократія як політичне явище означає політичний режим, що характеризується гармонійним поєднанням правової соціальної держави та розвиненого громадянського суспільства, де реалізовано демократичні принципи» [1].

«Відомі два головних історичних типа демократії – безпосередня і представницька. В безпосередній демократії вищим законодавчим органом є народне зібрання. Втім, управлінські функції тут здійснюють не всі разом, а окремі люди, безпосередньо обрані народом. В представницькій вищим законодавчим органом стає представницький орган – зібрання обраних народом представників, – який вже призначає функціонерів державного управління» [2]. «Вперше у відомій нам історії людства демократичний лад був запроваджений у Елладі в Афінах за часів правління відомого політичного керівника, мислителя і правника Солона (VII ст. до н. е.) та розвивався з перервою під час правління тирана Пізістрата, який узурпував владу після Солона, вже при новому демократичному правителі Клісфені (кін. VI ст. до н.е.)» [3]. «В епоху Середньовіччя питання демократії стали майже-забутими, бо головна політична дилема полягала у змаганнях за зверхність папської чи королівської влади, Церкви та монархії. Окремою формою демократії слід вважати комунальне самоврядування міст середньовічної Європи. Ця система під назвою “Магдебурзьке право” існувала у XV-XVII ст. також у містах України – Києві, Львові, Кам’янці та ін.» [2].

Демократичні засади державного врядування Нового часу були значно ширші від демократичних свобод античної республіки, що була заснована на рабовласницькому способі виробництва і життя, відтепер було проголошено

формальне право кожного брати участь в управлінні державою, це вже не привілеї окремих громадян, бо за часів античності переселенці, що вважались напів-громадянами, були істотно обмежені у правах, тоді як раби ніяких прав взагалі не мали. «Сучасні концепції демократії доволі строкаті. Вони включають у себе ліберальну концепцію, колективістську, ціннісну, плюралістичну теорії та різняться одна від одної, однак, спільним для будь-якої концепції є визнання самоцінності народовладдя, розуміння того, що народ є центром політичного життя, носієм влади, що слід долати його відчуження від реального владного механізму» [3].

Демократичний політичний режим найповніше проявляється за республіканської форми державного правління парламентарного чи президентського типу. Цілком демократичними можуть бути й парламентарні монархії. Проте за будь-якої форми державного правління до числа важливих-спільних рис демократичних режимів належить пріоритет прав людини над правами держави, що означає визнання пріоритету громадянського суспільства над державою. «У цьому полягає принципова відмінність у стосунках між державою і громадянським суспільством за демократичного політичного режиму. Якщо за авторитарного режиму громадянське суспільство зберігається, але підпорядковується державі, то в умовах демократії держава і громадянське суспільство виступають партнерами. Вони на паритетних засадах беруть участь у вирішенні тих чи інших суспільних проблем» [4].

За демократичного політичного режиму громадянське суспільство здійснює ефективний контроль над державою через засоби прямої і представницької демократії, свої політичні інститути — політичні партії, групи інтересів, засоби масової інформації. «Основоположні риси демократії перетворили її на соціальну цінність в уяві людей і можуть бути охарактеризовані як демократичні цінності. Демократичні цінності – це уособлення значущості демократії, привабливості її для більшості людей, те, заради чого демократію варто захищати, завдяки чому вона здобуває нових прихильників в усьому світі» [5]. Отже, мова йде про специфічні непересічні цінності демократії, які характеризують людське існування в усій його повноті й багатоманітності.

Сама демократія в сучасному світі є важливою і загально визнаною цінністю. Але вона утверджується і набирає справжньої сили лише за умови, що люди усвідомлюють, за що вони її цінують, чого хочуть досягти з її допомогою і що захистити.

Література

1. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. - К.: МАУП, 2003. - 424 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-72.html> (дата звернення: 13.05.2022)
2. Політологія - Узагальнюючий підручник. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-6.html> (дата звернення: 13.05.2022)
3. Цюрупа М.В., Ясинська В.С. Основи сучасної політології. Підручник для студентів ВУЗів. - К.: Кондор, 2009. - 354 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-156.html> (дата звернення: 13.05.2022)
4. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Навчальний посібник. - К.: Либідь, 2005. - 576 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-52.html> (дата звернення: 13.05.2022)

Танасюк О. В., студентка 3 курсу спеціальності
«Середня освіта (англійська)»
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса,
Україна

РОЛЬ МОНАРХІЇ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЇ

Єлизавета II - королева Великобританії і чинний монарх п'ятнадцяти незалежних держав, що раніше належали англійській короні. Вона ж глава Співдружності націй (The Commonwealth of Nations), англіканської церкви та верховний головнокомандувач Королівських ВПС Великобританії. Сидить на троні з 1952 року — довше, ніж будь-хто з її попередників. Великобританія - конституційна монархія, в якій королева не виконує жодної політичної функції. Проте вона є відповідальною за збереження конституційності в країні. Згідно з конституцією Великобританії, монарх виконує номінальні функції, але у разі політичної кризи саме королеві доведеться взяти на себе відповідальність за вирішення ситуації.

Єлизавета призначає прем'єр-міністра - лідера політичної партії, яка перемогла на виборах. Прем'єр-міністр щотижня приїжджає до Єлизавети на аудієнцію. Він виконавець, що діє від імені королеви, але обмежений парламентом, тоді як дії парламенту мають бути схвалені монархом. Крім того, королева затверджує кандидатів у призначення на посади в кабінеті міністрів, яких висуває глава уряду. Монарх відкриває і розпускає парламент і має право вето, але не впливає на рішення парламенту, а може лише радити і доводити свою думку до кабінету міністрів. Королівські підвалини залишаються незмінними, як би змінювався політичний чи економічний курс країни.[1] Основна роль королеви та всієї монаршої сім'ї полягає у громадській діяльності: члени королівської сім'ї здійснюють офіційні візити, спілкуються з підданими, відвідують значні церемонії, займаються благодійною діяльністю. Також королева шанує титули, перство та лицарство. Інститут спадкової влади у 2022 році може здаватися чимось застарілим та непотрібним. Проте у Великій Британії, за даними щорічних опитувань,

монархію підтримують як мінімум 60% респондентів

Як у 1947 році заявляла майбутня королева, а тоді ще принцеса Єлизавета, «я оголошую перед вами, що все моє життя, будь воно довгим чи коротким, буде присвячене служінню вам». Королівська сім'я з 1920-х років головною метою ставить служіння суспільству. Тому вона підтримує близько 2,5 тис. благодійних організацій, з яких понад 600 опікуються королевою особисто. Крім того, Віндзори завжди сприяли підняттю духу населення у важкі часи. Наприклад, вони регулярно відвідували лікарні, а король Георг VI виступав із радіозверненнями до нації під час Бліца — бомбардувань Лондона та інших британських міст нацистською авіацією, коли було вбито близько 40 тис. мирних мешканців та зруйновано 2 млн будинків. 2020 року королева Єлизавета II виступила з відеозверненням про пандемію COVID-19. Журналісти назвали її слова «підтримуючими та надихаючими». Головна проблема – кількість членів королівської сім'ї зростає, і контролювати всіх складніше. Іноді деякі члени сім'ї так чи інакше завдають удару по монархії. І йдеться не лише про скандали довкола Меган Маркл. Найскандальнішим представником королівської сім'ї безумовно є принц Ендрю, середній син королеви. Добре відомий скандал із американським віп-сутенером Джеффри Епштайном, коли принца Ендрю звинуватили у тому, що він також користувався його послугами. Це був дуже серйозний скандал, який він додатково посилив своїми інтерв'ю. І тому є неофіційне рішення, щоб герцог Йоркський Ендрю більше не виконував жодних публічних функцій. Де-факто він не бере участі в королівському служінні.[3]

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що монархія дуже змінилася з давніх часів, її роль стала не такою ж керуючою та авторитарною, але вона все ж таки лишається символом стабільності, особливої історії, культури, благодійності, священства для Англії та поза її територіями.

Література

1. The Royals: современная английская монархия. URL: <https://englex.ru/talking-about-the-royal-family/>
2. Почему британская монархия до сих пор существует. URL: <https://trends.rbc.ru/trends/amp/news/6218cff59a7947b0c2a59eed>

3. Британская монархия в вопросах и ответах. URL:
<https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2021/04/23/7122503/>

Тараненко К. О., студентка 4 курсу спеціальності «Політологія», ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна
науковий керівник **Проноза І. І.**, к. п. н., старший викладач кафедри політичних наук і права, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

РОЛЬ ПОЛІТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ПОЛІТИЦІ

Роль управління та менеджменту в сучасному житті є однією з основних ознак організованості суспільства, та налагодженого механізму реалізації цілей та задач, які формуються на основі переслідуючої мети, або місії.

Що таке політичний менеджмент і наскільки його роль є визначальною для сучасної політики України.

Політичний менеджмент – це (від англ. management — керування, управління) в літературі розглядається як процес управління матеріальними та людськими ресурсами в інтересах їх ефективного використання з метою досягнення цілей управління суспільством, політичною, економічною або соціальною структурою, окремими спільнотами тощо. Інакше кажучи, менеджмент — це сукупність впливу на певних осіб та певні органи за допомогою особливих інструментів та методів з метою досягнення цілей організації [1].

Сама потреба в політичному менеджменті зростала від залежності розвитку важливих процесів. Одним із таких процесів є зміна ролі мас в суспільстві, лібералізація і демократизація суспільства, запровадження загального виборчого права, одержання самостійності партій, громадських організацій, груп, і на останок розвиток соціальних комунікацій[2].

Зараз в нашій державі відбувається подібний, але набагато важчий період який затребує у майбутньому і зараз реновації стилю управління, інструментів впливу та сама управлінська діяльність повинна стати більш стабільною,

розвиненою, ніж за мирних часів, а для цього нам потрібні кваліфіковані кадри, які враховуючи більшу частину ризиків і кількість нашого ресурсу, будуть здатні керувати і відбудовувати нашу країну.

Загалом менеджмент це дійсно мистецтво, не тільки тому – що не кожен здатен ефективно керувати людьми тут також багато чого залежить від неповторності тих умов при яких необхідно керувати.

Чесно кажучи початок війни нам показав наскільки може бути самоорганізований Український народ, на мою думку головне втримати цей запал і направити не тільки на волонтерство, а й ще на відбудову України, для цього нам потрібен сильні лідери, що чітко зможуть визначити і скерувати свої авторитет і владні можливості на досягнення загальнонаціональних інтересів.

Проте є ризик встановлення авторитарного стилю управління. Аби запобігти розвитку доволі радикально-тоталітарних поглядів народу (після воєн завжди встановлювалась тимчасово, або не тимчасово диктатура, задля безпеки), нам і необхідно вдосконалювати і підлаштовувати систему управління та менеджменту. Шукати нові способи організації роботи владних структур, і надавати трошки більше можливостей та повноважень місцевим громадським організаціям і фандрейзинговим організаціям.

Отже роль політичного менеджменту в політиці є невід’ємною і я б навіть сказала надважливою складовою політичного в цілому, і єдине, що повноцінно відображає специфіку роботи політичного менеджменту в Україні, це те як в нашій країні керують зараз, та при яких обставинах. Так не має ідеального зразка, що міг би підійти нам зараз, чи в майбутньому і саме тому це наш шанс створити унікальну систему управління, яка задовільнила хоча б наші сьогоденні потреби.

Література

1. <http://politics.ellib.org.ua/pages-125.html>
2. https://stud.com.ua/49919/politologiya/zrostannya_rolu_politichnogo_menedzhmentu_suchasnih_umovah

Тимошенко О. С., студент 4 курсу спеціальності «Політологія», ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна
науковий керівник **Дмитрашко С. А.**, к. п. н., старший викладач кафедри політичних наук і права, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

«НОВИЙ КУРС» Ф. Д. РУЗВЕЛЬТА ЯК ПРИКЛАД ДЛЯ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

24 лютого 2022 року російські війська почали широкомасштабне вторгнення в Україну. Згідно даних аналітичного підрозділу Київської школи економіки прями збитки, нанесені інфраструктурі України в ході війни, складають приблизно \$63 млрд. Загальні втрати економіки \$543-600 млрд [1]. Важливо обрати шлях відбудови економіки вже зараз. Міць економіки стає одним із найважливіших факторів перемоги у війні. Наприклад, будівництво заводу по виробництву безпілотників на 1 500 робочих місць коштує \$200 мільйонів, а вихід на повну потужність займає приблизно 3 роки.

Ми маємо не тільки відбудувати зруйноване, а створити - на місці зруйнованих міст та сіл - зони випереджаючого розвитку. Пропонуємо розглянути, які рекомендації з «Нового курсу» Франкліна Рузвельта можуть стати прикладом відбудови країни після війни та післявоєнної кризи.

Першим кроком відбудови є аналіз стану економіки, тому потрібно сформувати «Мозкові трести» із науковців, юристів та економістів. Як наголошував спічрайтер і радник Рузвельта Семюель Розенман: «Настав час, зібрати останні дані про біди нашої економіки і з'ясувати, що робити з нею... Всі вони, - промисловці, фінансисти та політики - не змогли придумати нічого конструктивного, щоб розібратися в нинішньому важкому становищі. Я думаю так: чому б нам не звернутися до університетів? Ви вже отримали чимало корисного від

професорів. Вони не пов'язані рутинним способом мислення, а це, як на мене, найважливіше"[2].

Зруйновані підприємства, бізнес, який не підлягає релокації – це означає, що велика кількість людей шукатиме роботу, тому потрібно вирішувати соціальні питання. Головною метою держави має бути створення умов для працевлаштування. Аналог «Цивільного корпусу охорони навколишнього середовища» дозволить масово задіяти населення у будівництво сільськогосподарських та екологічних проєктів. Враховуючи, що промислові підприємства знаходяться на окупованих територіях, вважаємо доцільним застосувати аналог «Управління промислово-будівельними роботами громадського призначення», що підготує бажаючих для відбудови індустрії. Для економіки 4.0 потрібні висококваліфіковані фахівці, тому радимо застосувати приклад «Федерального проєкту номер один», оскільки сучасна економіка вимагає креативності мислення та нестандартності рішень.

Зруйновані міста, знищені села – це результат ворожих авіаударів та ракетних обстрілів. Для нагального вирішення проблеми безхатків та стимулюванню ринку житлового будівництва, потрібно в рамках державної банківської системи, створити “Кредитну корпорацію домовласників”, яка могла б надати дешеві іпотечні кредити для населення. Нові міста та агромістечки, вважаємо, потрібно відбудувати за принципом «Адміністрації долини Теннессі». Під час своєї президентської кампанії 1932 р., Рузвельт висловив переконання, що має бути корпорація, яка “наділена владою уряду, але з гнучкістю та ініціативою приватного підприємства” [3]. Отже, корпорація витрачатиме доходи на розвиток тієї території, яка їй належить.

Пропонуємо створити нашу “Національну адміністрацію відновлення”, де державні й приватні підприємства будуть дотримуватись єдиного курсу розвитку та єдиних правил ведення бізнесу, коли зберігається конкуренція, але ніхто не порушує правил гри. В свою чергу, «Національна рада з трудових відносин» має бути посередником між бізнесом та профспілками, щоб визначати трудові конфлікти та вирішувати їх шляхом переговорів.

Останні місяці показали, наскільки важливою для світової економіки є аграрна сфера економіки України. Цілком можливо, що створені «Адміністрації безпеки ферм», будуть підтримувати збалансоване вирощування всіх необхідних культур, з кредитуванням вирощування стратегічно важливих.

Після перемоги маємо всерйоз займатися створенням українського ВПК та розвитком озброєнь з урахуванням уроків війни. Вважаємо, що створення «Інституту війни» дозволить осмислити досвід війни та запропонує нові стандарти роботи ВПК, який має повністю задовольнити всі потреби армії від рукавиць та бронежилетів до ракет та супутникової розвідки. Усі ці дії мають стати нашим «Арсеналом демократії».

Новацією російсько-української війни є те, що економіка стала зброєю у війні. Нам потрібно боротися, переозброюватися, відбудовувати економіку за новими стандартами, з врахуванням нових потреб. Запропоновані рекомендації відбудови економіки нового типу мають мати підґрунтя у ефективному державному управлінні, відкритій економіці та соціальному солідаризмі.

Література

1. Сума прямих збитків, нанесених інфраструктурі України в ході війни, станом на 24 березня. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zbitki-naneseni-infrastrukturi-ukrayini-v-hodi-viyni-skladayut-mayzhe-63-mlrd/> (Дата звернення 13.05.2022)
2. F.D.R. His personal letters. Vol.2. N.Y.,1947. P.50.
3. The TVA Act. URL: <https://www.tva.com/about-tva/our-history/the-tva-act> (Дата звернення 13.05.2022)

Туміська Д. Є., студентка 3 курсу спеціальності
014 Середня освіта (англійська)

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» м. Одеса,
Україна

ПОЛІТИЧНИЙ КОНФЛІКТ ТА СПОСОБИ ЙОГО РОЗВ'ЯЗАННЯ

«Конфлікт (від лат. *conflictus* — зіткнення) — певна завершальна ланка механізму вирішення суперечностей у системі суспільних відносин. Інакше кажучи, конфлікт — це не відхилення від норми, а норма співіснування людей у соціумі, певна форма встановлення і зміни пріоритетів у системі інтересів, потреб, суспільних відносин взагалі» [2].

Вчений Б. Гурней зазначав, що єдине місце, де немає конфліктів — є цвинтар. У якомусь сенсі він має рацію. Політичний конфлікт, як показала історія та нинішні дії у світі, є досить актуально - важливим питанням. Але що більш важливе, так це рішення його.

Зауважу, що політичний конфлікт відрізняється від конфліктів у повсякденному житті не тільки назвою, а й сутністю. Професор М. Примуш підкреслив влучне визначення політичного конфлікту з «Політологічного словника», а саме : «Політичний конфлікт — зіткнення суб'єктів політики у їх взаємному прагненні реалізувати свої інтереси й цілі, пов'язані, перш за все, з отриманням влади чи політичного статусу в суспільстві» [3; с. 97].

Змістовну ідею розвиває науковець М. Пророчук, що особливість даного конфлікту в його виявленні інтересів певних великих соціальних груп [4]. Але щоб вийшла організація необхідно об'єднання людей у групу. Після етапу створення політичної організації починається становлення її як суб'єкта політичного конфлікту. Це дає нам підстави стверджувати про організаційний характер явища.

Україну можна вважати яскравим прикладом політичного конфлікту.

По-перше, в Україні був внутрішньо-політичний конфлікт проти корумпованої влади, історична пам'ятка якого зафіксована як Революція Гідності.

По-друге, в країні перебував зовнішньо-політичний конфлікт у вигляді неповномасштабної війни Росії з Україною за рахунок анексії Криму. В свою чергу, з цього року війна останніх двох країн вийшла на новий (більш жорстокий) рівень.

Для вирішення політичного конфлікту є два шляхи. Перший – це мирне урегулювання конфлікту, а другий – примусове урегулювання.

Розглядаючи перший шлях, конфліктолог А. М. Гірник зазначає, що одною з форм мирного урегулювання є переговори. Вони, в свою чергу, досягаються при певних обставинах: коли одна сторона приймає менше максимально-згодних умов, в той час як інша – більш ніж мінімальні умови. Але, якщо аналізувати конфлікт з точки зору рівня домагань двох сторін, то прийдемо до висновку, що компроміс не буде влучним рішенням. Даний процес можна вважати поєднанням відстоювання інтересів та залежності один від одного. Саме тому переговори не слід зводити до боротьби, або співробітництва.

Силовий підхід, тобто примусове урегулювання конфлікту, має неоднозначний характер. Якщо розглядати насильницький метод задля оборони державних об'єктів та мирного населення, то характер вважатиметься позитивний. А негативним він стає тоді, коли починає коїтися не на нейтральне положення обох сторін.

Шлях мирного рішення вважається довшим, але дієвим та менш затратний щодо ресурсів обох країн. Незважаючи на це, певна кількість диктаторів показала людству нетерплячість та готовність понести правову відповідальність (не тільки власноруч, а й залучаючи народ) за своїх дії.

Література

1. Гірник А. М. Основи конфліктології: підручник. Київ: «Києво-Могилянська академія», 2010, 222 с.
2. Дзюбка І.С., Левківський К.М., Андрущенко В.П. Політологія. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-228.html> (дата звернення: 11.05.2022)
3. Примуш М. Політичний менеджмент. *Політичні конфлікти та їх типи*: стаття. Вип №1, 2010, С. 96-104.

4. Пророчук Н. Політичні конфлікти та способи їх розв'язання: в контексті України. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/262> (дата звернення: 11.05.2022)

5. Сітарський С. М. Економіка та держава. *Політичний конфлікт та сучасні Українські реалії*: стаття. Київ, Вип. № 8, 2013, С. 137-139.

Усенко М. Ю. студентка 3 курсу спеціальності
«Середня освіта (англійська)» ДЗ
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса,
Україна

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ В УКРАЇНІ

Трудова міграція в Україні традиційно розглядається як економічна проблема. Десять років тому відбувся масовий відтік інтелекту з України, і поточна статистика свідчить, що більшість вітчизняних робочих кадрів їдуть за кордон на заробітки. Згідно даних Звіту про міжнародну міграцію (World Migration Report 2022), Україна посідає 8 місце у списку країн, громадяни яких виїжджають на роботу за кордон, із показником 5,5-6 мільйонів осіб. З них більше 1,5 млн українців працювало в Польщі.

Загалом Польща залишається одним із найпопулярніших напрямків для українських трудових мігрантів. Є кілька причин – по-перше, Польща є країною-сусідом, членом Європейського Союзу, країною з вищим рівнем життя, ніж у нас, а умови роботи в Польщі відповідають європейським стандартам.

Найпоширенішими причинами пошуку роботи за кордоном є невдоволення рівнем доходу чи неможливість знайти роботу в Україні, невпевненість у завтрашньому дні, бажання забезпечити собі краще майбутнє.

Середня номінальна заробітна плата в Україні за минулий 2021 рік зросла, але реально не зросла з урахуванням рівня інфляції. У жовтні минулого року споживча інфляція вперше перевищила двозначну позначку, перевищивши прогноз Нацбанку банку до 10,9%. Цього року Світовий банк погіршив прогноз економічного зростання. Тому, прогнозуючи зростання середньої номінальної заробітної плати, виходячи з тенденцій останніх років, можна припустити, що реальна заробітна плата українців у разі її збільшення буде незначною.

Крім того, важливою передумовою збільшення кількості трудових мігрантів є зацікавленість іноземних роботодавців у залученні українських працівників на свої підприємства. У Польщі роботодавці виступають за возз'єднання сімей для

підтримки іноземних працівників, чії сім'ї залишаються в Україні. Роботодавці використовують певну практику допомоги у працевлаштуванні та влаштуванні навчання членам родин своїх іноземних працівників [1].

Тому можна прогнозувати, що у 2022 році кількість українських трудових мігрантів не зменшиться. Якщо значний чистий відтік мігрантів збережеться, Україна в кінцевому підсумку постраждає. Оскільки робоча сила скорочується, а реальна заробітна плата зростає швидше, ніж продуктивність, зростання вартості робочої сили та дефіцит робочої сили зрештою стримуватиме інвестиції. Крім того, з часом, якщо більше українців буде працювати і платити податки за кордоном, фінансувати державні витрати, такі як пенсії та підтримку інфраструктури, буде важко. Для країни зі старіючим населенням тривала чиста міграція населення працездатного віку може створити проблеми в довгостроковій перспективі [2].

Проте зазначимо, що феномен трудової міграції має і позитивну сторону.

Щороку в Україну надходять кошти грошових переказів трудових мігрантів. Нацбанк наприкінці 2021 року підвищив прогноз зростання переказів трудових мігрантів з 13 млрд USD до 14 млрд USD. Ці кошти є одним з основних джерел валютних надходжень, покращують внутрішній попит та відіграють важливу роль у розвитку економіки України.

Література

1. Трудова міграція: чи побільшає українських заробітчан у 2022 році <https://eba.com.ua/trudova-migratsiya-chy-pobilshaye-ukrayinskyh-zarobitchan-u-2022-rotsi/>
2. Трудова міграція з України може сповільнитися, проте, швидше за все, триватиме. Девід Заха, Маттіас Луке. Економіка. <https://voxukraine.org/kintsya-krayu-ne-vidno-trudova-migratsiya-z-ukrayini-mozhe-spovilnitisya-prote-shvidshe-za-vse-trivatime/>

Фучеджи Д. Ф., студентка 3 курсу спеціальності «Середня освіта (турецька)» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ПРОБЛЕМА ЗАГРОЗИ ЯДІРНОЇ ВІЙНИ

Загроза ядерної війни є одним із питань, які лякають все людство. Ядерна зброя, яка розглядається як найбільший стримуючий фактор у світі, має властивість руйнувати місто, вбивати сотні тисяч людей і ставить під загрозу навколишнє середовище та життя майбутніх поколінь своїми довгостроковими наслідками.

На думку багатьох експертів, посилення гонки озброєнь у світі останніми роками та напруженість між США, Китаєм та Росією посилюють занепокоєння щодо можливості повторного застосування ядерної зброї, особливо тепер, коли Росія загрожує Україні та всьому світу. Вперше від часів закінчення Холодної війни про атомне протистояння говорять не гіпотетично, а у термінах реальної політики. І якщо навіть на початку «української кризи» подібні застереження могли здатися алармістськими, то сьогодні це вже не видається чимось фантастичним.[2]

Ядерна зброя отримує енергію від поділу або злиття дрібних частинок всередині атома. З цієї причини ядерні бомби ще називають атомними. Висока радіація, яку вони випромінюють після вибуху, може викликати важкі та смертельні захворювання протягом багатьох років. Ядерна зброя, яка двічі застосовувалася в Японії під час Другої світової війни, більше не використовувалася через великі втрати, які вона завдала. І хоча кількість ядерної зброї, яка загрожує людству, зменшилася до 13 000 з 1980-х років, коли відбулася холодна війна, той факт, що більшість із них у 300 разів потужніші за їх старі версії, несе з собою більші ризики. [1]

На додаток до масової загибелі та руйнувань, спричинених ядерною війною, ризик ядерної зими, що настане після цього, може спричинити загибель тисяч людей. «Ядерна зима» — знищення життя на планеті стратегічними атомними ударами, чи то пак «ядерна осінь» — локальна катастрофа від застосування тактичних ударів — і досі прийнято вважати божевіллями. Незважаючи на

потенційну небезпеку, наддержави продовжують розробляти ядерну зброю з інвестиціями в трильйони доларів. Ці інвестиції підвищують ризик ядерного озброєння, ядерного тероризму та ядерної війни.[2]

Хоча було складено плани економічних наслідків ядерної війни, загальна думка така, що післявоєнна економіка ніколи не повернеться до нормального життя. Той факт, що фармацевтичний, сільськогосподарський та енергетичний сектори стали більш чутливими до можливих війн із технологічними розробками останніми роками, посилює труднощі, з якими люди зіткнуться після війни. Збої в цих областях не тільки вплинуть на довгостроковий негативний вплив на життєво важливі потреби, але також негативно вплинуть на країни, які покладаються на торгові угоди і залежать від імпорту. Наслідки ядерної війни, яка з усіма її наслідками може привести світ до рівня вимирання, неможливо точно підрахувати. Можливо, що багато великих міст світу будуть зруйновані до такої міри, що стануть непридатними для життя. З розпадом міст очікується, що впадуть і економічні системи країн. На додаток до руйнувань, викликаних ядерними атаками, створений ним електромагнітний імпульс (ЕМП) призведе до непридатності всієї електричної мережі та обладнання.

92 відсотки ядерної зброї у світі знаходяться в США та Росії. Експерти Організації Об'єднаних Націй (ООН) констатують, що загроза ядерної війни стала найбільш ризикованим із відомих процесів, з гонкою озброєнь за останні роки та зростанням конкуренції між світовими державами.[1]

Світова політика у сфері ракетно-ядерних озброєнь зосереджена на двох основних векторах: роззброєнні та нерозповсюдженні. При цьому багато вчених вважають, що наявність у світових лідерів ракетно-ядерних можливостей допомагає підтримувати мир, запобігати динамічному військовому протистоянню, широкомасштабній окупації територій. У разі збройної агресії проти України можна констатувати, що ця концепція не спрацювала.[3]

Сьогодні напруженість між державами, що володіють ядерною зброєю, продовжує загострюватися через пряму загрозу ядерної війни. Хоча нові технології можуть сприяти ядерному роззброєнню в деяких областях, вони також зазвичай використовуються при розробці нових технологій зброї в цілому. У той час як

угоди про роззброєння або контроль за випробуваннями та використанням зброї між країнами втрачають свою силу, з'являються нові перспективні ініціативи. Хоча минуло 75 років з моменту використання першої атомної бомби, світ без ядерної зброї все ще здається далекою мрією.

Література

1. Загроза ядерної війни. URL:
https://thinktech.stm.com.tr/uploads/docs/1608990009_stm-nukleer-savas-tehdidi.pdf?
2. Ядерна війна: реальніша, ніж може видаватись. URL:
<https://commons.com.ua/uk/yaderna-vijna-realna/>
3. Науково-теоретичне осмислення проблем розповсюдження ядерної зброї в підходах західних вчених. URL:
<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16324/B.%20B.%20Мироненко.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Чорна Д. Д., студентка 3 курсу спеціальності «Середня освіта (китайська мова та література)» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ГРАФІТІ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ (НА МАТЕРІАЛАХ КИСВА)

Різні політичні події у будь-який час історії людства зображуються у мистецтві. Так, підняття соціальних та політичних питань нерідко супроводжується графіті та іншими видами мистецьких творів.

Графіті спочатку вважались одним з технік малярства, але згодом це слово використовували археологи, як загальний термін на позначення всіх видів малюнків та написів на стінах різноманітних будинків. У наш час поняття “графіті” розширює своє значення, під цим поняттям розуміють будь-які публічні тексти, включаючи також і сучасні. Саме сучасні написи привертають увагу широкого загалу людей, тому людина нашого часу асоціює графіті з розписами будівель, парканів, культових споруджень, ліфтів тощо.

Тема графіті дуже різноманітна, але головною функцією їх залишається прагнення до комунікації з народом і окремих її представників. Графіті можна порівняти з закодованим текстом, який відбиває певні події політичного, громадського та соціального життя народу.

Графіті, які були актуальними декілька років тому, у наш час мають змогу втратити свій сенс, але з'являються нові. Таким чином, графіті відіграють вагомую роль у політичних подіях, «зокрема у період Революції гідності у 2013–2014 роках. Такий вид мистецтва став голосом суспільства, виразом прагнення політичних та соціальних змін. Такі написи та малюнки були адресовані товаришам-однодумцям та широкому колу людей для того, щоб бути «поміченими» тими, хто у майбутньому сформує новітній політичний погляд» [3].

За змістом і формою графіті під час Майдану носили змішану форму, тобто були й соціальними, й політичними. В основному в гаслах використовувалися написи, які висловлювали осуд та обурення до тогочасної влади або її

представників «(«Юля на Майдані, хлопці в СІЗО», «Зека геть» (мал. 1), «Куля в лоба так Куля в лоба. Арсеній – куля?» (мал. 4), «Ринат, ты предал Донбасс или продал?», «Янек – сранек» (мал. 2), «Янукович, ліпше розстріляй своїх синів» (мал. 3), «Ринат, ти з Україною або з Кремлем?» (мал. 5), «Влада й опозиція – одна коаліція», «Обережно! Зек», «Влада ненавидить українців. Це нацизм московський»» [3].

Також зустрічаються графіті-гасла, які підтримують героїв Революції, звертаються до кожної особистості українця, передають віру у позитивні зміни в майбутньому (««Хто як не ми?», «Київ вставай» (мал. 6), «Одна доба тут варта всього життя. Ти ще вдома у телевізора? Тоді вони прийдуть до тебе» (мал. 7), «Станем браття!», «Досить бухати – час воювати!» (мал. 8), і наголошують на загальному відстоюванні прав. Також можемо спостерігати графіті, які були направлені проти міліції («А.С.А.В.» – all cops are bastards, всі копи – покидьки; «Мусоровоз» (мал. 9) та беркутівців-зрадників народу з підписом: «Нам такий захист не потрібен!» [3].

Дуже часто можемо зустріти цитати з художніх творів відомих митців. Наприклад, Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки. Авторів зображують з революційними атрибутами, такими як каски, коктейлі Молотова, респіратори тощо.

«Окрему категорію займають суто патріотичні промови, звернення до народу, до рідної землі: «Волю Україні», «Україна – понад усе», «Схід і Захід разом!», «Воля або смерть», «Козацькому роду нема переводу», «Станем браття», «Єдина Україна», «Краще померти стоячи, ніж жити на колінах», «Слава нації», «Ми переможемо!»».

Можемо також побачити графіті, присвячені Героям Небесної Сотні та їх матерям: «Мамо я повернусь», «Небесну Сотню не забудемо!», «Не підведемо Небесну Сотню!», «Вони закрили нас крилами», «Герої не вмирають» та інші.

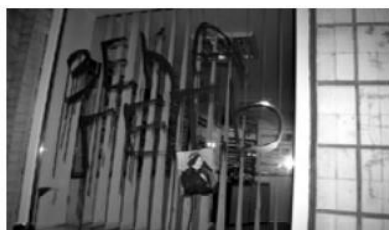
Політичні графіті писали на різних мовах світу, зазвичай використовували українську, англійську і російську мови. Саме звернення до країн Європи, пошук єдинодумців та заклик до мирного існування зумовили використання англійської мови.

Щоб підняти моральний дух народу, учасники Майдану зображували також іронічні та гумористичні графіті, наприклад: «Путин такой мелкий, а места все мало», «Хата Яника», «Коктейль-бар» – на місці складу коктейлів для Молотова; «Дари тепло» (трафарет із зображенням коктейлю для Молотова), «Самолет для Вити» (напис на катапульти на вулиці М. Грушевського)» [3].

На різноманітних будівлях зображувались символи Майдану – прапори, герби, українська символіка, коктейлі для Молотова тощо.

Частим проявом революційної думки став також розпис на шоломах та касках на політичну тематику. На атрибутах писали імена, місце народження, різноманітні девізи та гасла. Згодом до цього долучилися видатні майстри, які знаходились в будинку Київської міської державної адміністрації. «Художниця Революції Аня Львова стала автором відомих творчих розписів шоломів. Вона є виконавцем написів: «Україна – понад усе», «Сокіл», «Слава нації!», «Хто як не ми?», «Слава Україні!», «Разом – сила», «Слава національній революції», «Україна – це Європа» та інші» [3].

Соціально-політичні графіті – це витвір візуального мистецтва звичайного народу у переломні періоди історії. Саме через це, кожен малюнок, кожне гасло має свій великий емоційний підтекст. В революційних написах можемо зустріти заклик до боротьби, повагу до героїв, віру у краще майбутнє. Такі графіті безперечно вважаються вагомим способом ведення важливого діалогу з людьми, який об'єднує націю.

Мал. 1. Фото зі сторінки спільноти «Українська революція». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vk.com/revolution_ukrainian

Мал. 3. Вулиця М. Грушевського, березень 2014 р. Фото Артема Турченко.

Мал. 2. Вул. Хрещатик, 2014 р. Фото зі сторінки спільноти «Українська революція». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vk.com/revolution_ukrainian

Мал. 4. Майдан Незалежності, березень 2014 р. Фото автора.

Мал. 5. Вул. Хрещатик, ЦУМ. Київень 2014 р.
Фото автора.

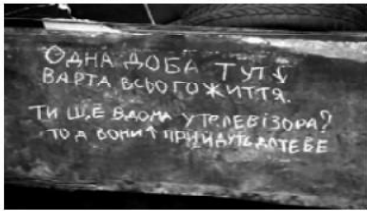
Мал. 9. Лютий 2014 р.
Фото Андрія Шевчука.

Мал. 6. Європейська площа, підземний перехід.
Київень 2014 р. Фото автора.

Мал. 10. Вул. Хрещатик, 2014 р. Фото зі сторінки спільноти «Українська революція». — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://vk.com/revolution_ukrainian

Мал. 7. Майдан Незалежності, березень 2014 р.
Фото автора.

Мал. 11. Вул. Хрещатик, березень 2014 р.
Фото автора.

Література

1. «Легіон добра/Україна». . — Текст : електронний // : [сайт]. — URL: <http://vk.com/albums-62822249>.
2. «Революція/Євромайдан/Правий сектор». — Текст : електронний // : [сайт]. — URL: http://vk.com/live_ukr
3. Соціально-політичні графіті Революції Гідності (на матеріалах Києва). URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:FH8J3eUvkQII:ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2015/45/articles/21.pdf+&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua&client=avast-a-1>
4. «Типова Україна». — Текст : електронний // : [сайт]. — URL: <http://vk.com/myukr>.
5. «Українська революція». — Текст : електронний // : [сайт]. — URL: http://vk.com/revolution_ukrainian
6. New Mural in Kiev, Ukraine/Gorgo. — Текст : електронний // Seth x Kislw : [сайт]. — URL: <http://ilgorgo.com/seth-kislw-new-mural-in-kiev/>.

7. Street Art Ukraine. — Текст : электронный // Офіційний сайт міжнародного графіті та стріт арту Ecosystem.org. : [сайт]. — URL: http://www.ekosystem.org/tag_big/rip.

Ягупова А. О., студентка 3 курсу спеціальності
Середня освіта (Історія)

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса,
Україна

АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ УКРАЇНИ

Вторгнення Росії в Україну становить найбільшу загрозу миру та безпеці в Європі з часів закінчення холодної війни. Протягом усього часу існування східний сусід проводив політику щодо України та Білорусі, засновану на припущенні, що їхня відповідна національна ідентичність є штучною, а отже, крихкою. Зокрема у статті на 6000 слів під назвою «Про історичної єдності росіян і українців», опублікованої в липні 2021 року президент Російської Федерації стверджував, що нинішня українська держава є творінням Радянського Союзу. Однак в нас є інші думки щодо цього питання.

З деякими варіаціями радянських часів, те, що історик Зенон Когут називає «парадигмою єдності», було стандартною точкою зору російських державних діячів та інтелектуалів з початку Нового часу, коли Велике князівство Московське (Московське царство) почало приносити різні східнослов'янські землі і підконтрольних їй народів [1]. У цей період імперського завоювання російські публіцисти, такі як клірик Інокентій Гізель, по-новому визначили українські землі та їхній народ як частину власної історії Росії. Вони підкреслювали існування тристороннього «загальноросійського» народу, який складався з великоросів, білоруських, що пропагується в системі освіти Російської імперії XIX ст. [5].

Російська імперія переслідувала українських діячів та організацій. Російська влада стверджувала, що український націоналізм був штучним витвором Відня, спрямованим на те, що високопоставлений дипломат назвав «зруйнуванням російського племені Міністр внутрішніх справ у 1863 р. видав указ про заборону видання та викладання українською мовою, який діяв до 1905 р. Українські письменники та діячі, наприклад Тарас Шевченко, який вважався батьком української літератури, були заарештовані та заслані [5].

У той час як мешканці сучасної України протягом століть зберігали політичну та мовну ідентичність, відмінну від Росії, український націоналізм — віра в те, що українці є окремою нацією, яка повинна мати власну державу, — виникла у ХІХ столітті, коли теперішня Україна була поділена між Росія та Австро-Угорщина, які контролювали західноукраїнські області Галичину, Буковину та Закарпаття [5].

На початку 1920-х років регіони на заході, які раніше контролювали Австро-Угорщину, перейшли під владу Польщі або Румунії, поки Сталін не захопив їх на початку Другої світової війни. Незважаючи на жорстоку більшовицьку кампанію, Західна Україна залишалася горнилом націоналістичних настроїв. Західна Україна була базою дій Організації Українських Націоналістів (ОУН) Степана Бандери, яка під час Другої світової війни намагалася створити маріонеткову державу під захистом Німеччини [3].

Однак настав 1991 рік - Росія в перше пострадянське десятиліття була слабка економічно, а чеченські війни забирали ресурси. Розділивши Чорноморський флот і підписавши у 1997 році "Великий договір", вона визнала кордони України, включаючи Крим [7]. Події 2014 року змусили Україну значно посилити спроможність своїх сил оборони, значну роль в цьому процесі зіграли сили НАТО та ЄС, що турбувало Росію ще до початку війни на Донбасі і, як наслідок, привело до сьогоднішніх реалій [6, с. 314].

Пройшовши тернистий шлях до незалежності, Україна знов зіштовхнулася з східним сусідом та проблемою політичних реалій. Окрім геополітичної гри Росії та її суперників на перший план причиною для повномасштабного збройного конфлікту на теренах України стає український націоналізм, який необхідно викоренити. Однак Росія за багато століть не вивчила єдиний урок з нашої спільної, як вона вважає, історії – український народ не складає зброї та не припинить боротьби за власні національні інтереси.

Література

1. Зенон К. Истоки парадигмы единства: Украина и создание русской национальной истории (1620-е – 1860-е гг.) / З. Когут, І. Герасимова. Аб Имперіо, 2001. С. 73-85.

2. Козловець М.А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: Монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 558 с.
3. Організація українських націоналістів і Українська повстанська армія: Історичні нариси / НАН України; Інститут історії України / С.В. Кульчицький (відп.ред.). К.: Наук. думка, 2005. 495 с.
4. Перепелиця Г.М. Україна Росія: війна в умовах співіснування. К.: Видавничий дім "Стилос", 2017. 880 с.
5. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Пер. з англ. Р. Клочко. Х., 2016. 496 с.
6. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. Ред. В.П. Горбуліна. К.: НІСД, 2017. 496 с.
7. Ткаченко В. Росія: ідентичність агресора : монографія / Василь Ткаченко. К. : ВЦ «Академія», 2016. 256 с.
8. Українська суспільно - політична думка в 20 столітті: Документи і матеріали/ Ред.Гунчак Т., Сольчаник Р. Т.1. Б.м.: Сучасність, 1983. 510.

Хмелевська К. Ю., студентка 3 курсу спеціальності 014 Середня освіта (історія) ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» м. Одеса, Україна

СТРАТЕГІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Якщо ми звернемося до інтернет-ресурсу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, ми можемо знайти визначення «Державної екологічної політики», в якому зазначається, що це діяльність державних органів, яка спрямована на забезпечення конституційного права кожного на безпечне життя і здоров'я довкілля [5].

Екологічне право бере початок з другої половини ХХ ст., коли люди почали звертати свою увагу на загострення екологічних проблем, таких як зміна кліматичних умов, зменшення лісів та необхідних для життя ресурсів. Починаючи з 1960-х рр., екологічні проблеми почали поєднувати з політичною діяльністю [2, с. 33].

Перші наукові розробки правових проблем охорони природи, саме в Україні, були проведені у Секторі держави і права АН УРСР на початку 60-х років ХХ ст., автором яких став В. Л. Мунтян [3, с. 17]. До того ж, у 1972 р. відбулася Стокгольмська конференція ООН, на котрій вперше було обговорено питання сталого розвитку та прийнято 26 принципів збереження оточуючого середовища. У 1992 р. на «Саміті Землі» в Ріо-де-Жанейро, ООН було прийнято принципи екологічного права [4, с. 201].

Основні тенденції політичної екології в наш час були обговорені у 2018 р. у докладі «Римського клубу», уряд якого бере за мету зупинення зростання економіки та населення, формування нового світогляду, відмова від державного суверенітету та створення єдиного світового уряду [1].

На мою думку, важливо також розглянути тенденції екологічного питання в Україні на даний момент. Ми можемо знайти інформацію щодо того, що за мету поставило собі Міністерство у екологічному питанні нашої країни. До 2030 р. висунуто 5 основних цілей. У першу чергу, підняття екологічної свідомості,

цінностей та освіти. По-друге, збалансоване використання природних ресурсів та сталий розвиток. Третя ціль трактується, як екологічні вимоги в усі сфери життя. Четверта та п'ята ціль полягають у зниженні екологічних ризиків та належне екологічне урядування [5].

Для реалізації проекту, який звучить «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 рр», Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України планує використовувати такі інструменти:

- інтегрований дозвіл, тобто комплексне запобігання та контроль за забрудненням;
- правове регулювання - актуальне законодавство, що створює належні умови для функціонування сфери, по європейському прикладу;
- державне регулювання використання природних ресурсів;
- екологічні комунікації - підвищення екологічної освіти та свідомості;
- оцінювання впливу на довкілля;
- екологізація споживання та виробництва за рахунок сертифікацій та маркування;
- екологічний облік та екологічне урядування;
- розвиток ресурсоефективної та низьковуглецевої економіки;
- моніторинг та природоохоронний контроль [5].

Дивлячись на події сьогодення, коли на нашій Батьківщині руйнують цілі міста, підривають десятки нафтопереробних заводів та цистерни з хімічними матеріалами, коли над світом витає загроза ядерної війни, треба розуміти, що питання екології у політичній сфері напряду впливатиме на стан суспільства у міжнародних масштабах.

Література

1. Гигаури Е.Н. Юбилейный доклад Римского клуба: «Старый мир обречен. Новый мир неизбежен!». Вопросы культурологии №2 2018. 2018;2. URL: <https://panor.ru/articles/yubileyny-doklad-rimskogo-kluba-staryy-mir-obrechen-novyy-mir-neizbezhen/67577.html#> (дата звернення: 03.05.2022 року)

2. Ефременко Д. В. Экополитология как отрасль политической науки: В поисках теоретических оснований и дисциплинарной релевантности / Д. В. Ефременко // Полит. наука. – 2010. – № 2. – С. 33–74.
3. Ільків Н.В. Екологічне право України. Курс лекцій. – Львів:, 2013. – С. 218
4. Мармазова Т.И., Фоменко М.В. Политическая экология: теория и прикладное значение // Право и практика. - 2021. - №1. - С. 198-204
5. Національна екологічна політика. Міністерство захисту довкілля та природний ресурсів України. URL: <https://mepr.gov.ua/timeline/Nacionalna-ekologichna-politika.html> (дата звернення: 03.05.2022 року)

КУЛЬТУРНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Бондаренко І. С. студентка 3 курсу спеціальності «Середня освіта (англійська мова і література)» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Проблема становлення єдиної національної ідентичності громадян України є однією з визначальних для українського суспільства та для подальшого формування його як повноцінної нації.

Уперше феномен української ідентичності як проблема національного будівництва згадується у кириломедодіївців і Т. Шевченка. Ідеологічні настанови братства виходили із пріоритету таких важливих для формування модерної української нації принципів, як народний суверенітет, національна держава, федеративний устрій, народоправство, заперечення деспотизму й абсолютизму тощо.

1917-го Михайло Грушевський видав брошуру «Хто такі українці і чого вони хочуть?», щоб пояснити мешканцям України загалом і прихильникам українського руху зокрема, звідки взялися українці, у чому суть української ідентичності, а також окреслити завдання, які стояли перед національним рухом у контексті вибудовування нових відносин із Росією. Здавалося б, проголошення незалежності України в 1991 році зробило запитання Грушевського неактуальним. Але Революція гідності та війна в Україні показали: українцям потрібно знову давати відповідь на нього.

Але на сам перед з'ясуємо, що ж таке ідентичність та національна ідентичність. Національна ідентичність – це синкретичний феномен, що містить у собі елементи і культурної ідентичності (виникають унаслідок дії етнокультурних чинників, сформованих протягом тривалого часу: історична пам'ять, культура, мова, релігія), і громадянської (базується на домовленостях щодо норм соціально-

політичного співіснування) [5]. За своїм змістом національна ідентичність є сферою ідей, цінностей і смислів культури, що сприймаються та артикулюються більшістю громадян країни.

Визначальною умовою формування національної ідентичності є позитивне сприйняття громадянами своєї нації, країни, держави. Тенденцією формування української національної ідентичності можна вважати те, що більшість українців пишаються своєю країною, вважають себе патріотами, незважаючи на всі соціально-економічні проблеми свого буття.

Як зазначає В. Фесенко, за роки незалежності абсолютна більшість громадян країни не просто звикли до державних символів незалежної країни, а і сприймають їх як свої. Не лише у Львові, а й у Донецьку та Криму вболівають за збірну під синьо-жовтим прапором. На початку 1990-х це здавалося б нонсенсом. Усе це свідчить про те, що хоча й повільно, однак таки зростає громадянська ідентичність українців, більшість яких починає ототожнювати себе насамперед із власною країною [8].

На думку публіциста М. Рябчука, є дві «України»: громадяни нової держави за власним вибором (зробленим 1 грудня 1991 р.), україномовні, патріоти, західники та проєвропейці, а також ностальгійні «совки», креоли за своєю свідомістю, поступливі авторитаризму, російськомовні, конформісти, євразійці та москвофіли.

Під час дослідження респондентам з Донецька та Львова запропонували вибрати свій варіант національної ідентичності з трьох можливих – української, російської та радянської. У 1994 році радянська ідентичність у Донецьку виявилася популярнішою за російську та українську, у Львові, як і очікувалося, найпопулярнішою виявилася українська ідентичність.

За 5 років (у 1999 році) дослідники зафіксували, що ієрархія ідентичностей у Львові виявилася стабільною. А в Донецьку, як виявилось, вона є досить динамічною. Так, з-поміж національних ідентичностей найпопулярнішою є вже не радянська, а українська[7].

Причиною того що, в умовах незалежності була відсутня цілеспрямована політика формування української ідентичності її громадян, з 1991 року вона дуже

повільно відновлювалася й наново формувалася лише самоплином, стихійно, без активних цілеспрямованих дій держави [3, с. 22].

Небезпека конкуренції на теренах України української та російської ідентичностей полягає у тому, що остання, на відміну від проєвропейської, здатна замінити українську національну ідентичність, бо механізми її конструювання формують ілюзію «нерозрізнення» цих ідентичностей через спільний багатовіковий спосіб буття, спільні життєві практики у побуті, освіті, охороні здоров'я, кар'єрному зростанні, віруваннях тощо. Феномен цього нерозрізнення вдало використовує кремлівська пропаганда у гібридній війні РФ проти України.

Етап відторгнення російської ідентичності має завершитись із настанням періоду формування нової якості ідентичності громадян України – консолідації суспільства навколо «проекту майбутнього» Основою такого проекту має стати реальне сприйняття європейської системи цінностей та готовність України інтегруватися до європейських структур шляхом здійснення відповідних реформ. Таким чином, боротьба за перемогу української ідентичності є не розвагою національно стурбованих інтелігентів, а боротьбою за майбутнє Української держави [3, с. 23].

Гібридна війна, фактична збройна агресія Росії проти України привели до радикальної консолідації її населення навколо цінностей українства, української ідентичності. За результатами спільного дослідження Київського міжнародного інституту соціології (КМІС), Соціологічної групи «Рейтинг», Центру соціальних і маркетингових досліджень (СОЦІС) та Центру Разумкова, що проходило в березні 2017 р., частка громадян України, які декларують свою українську національну ідентичність, становила 90,6% [2].

Проте гібридна війна Росії проти України не лише посприяла політичній консолідації української нації, а й загострила та унаочнила ті глибокі цивілізаційні, ідентичнісні й ціннісні поділи, які в Україні завжди існували і які, власне, й уможливили для Росії порівняно легку анексію Криму, окупацію частини Донбасу та інфікування значної частини громадян України антиукраїнською пропагандою.

Тобто є підстави говорити про певну кризу національної ідентичності в Україні. Криза ідентичності в Україні прослідковується у таких вимірах: українська

громадянська – етнічна ідентичність; національна – регіональна ідентичність; мовні протиріччя; конфесійні особливості населення; різні соціально-економічні пріоритети громадян тощо. Утім, конфлікт ідентичностей в Україні – це радше конфлікт різних частин української політичної нації у процесі її становлення, а лінії розмежування проходять не за етнічною чи мовною ознаками, а за моделями майбутнього (чи повернення до минулого). Як пише С. Римаренко, на одній території нині співіснують дві країни. Україна пострадянська, де наявні корупція, крадіжки на всіх рівнях та голосування за гроші, і Україна нова, що успішно воює, збирає гроші на армію і намагається запуснути нові бізнеспроекти [6, с. 286].

Французький політолог Д. Муазі доводить, що світом правлять три головні емоції: надія, страх і приниження. На його думку, кожна нація керується якоюсь одною [4]. Якщо застосувати його концепцію для сучасної України, то вона – нація надії. Обидва Майдани були породжені надією на краще життя, такою самою надією є результати і президентський, і парламентських виборів 2019 року. Як уже зазначалося, після виборів істотно зросла віра громадян у те, що Україна здатна подолати наявні проблеми та труднощі впродовж найближчих кількох років.

Українська ідентичність і досі є «незавершеним проектом». Особливості сучасного етапу формування національної ідентичності в Україні визначаються, з одного боку, потребою реалізації ідеї нації на основі цінностей українства, з іншого – необхідністю реалізації соціально-економічних інтересів громадян безвідносно до їх станової, етнічної, релігійної та політичної визначеності, що таїть у собі внутрішній потенціал конфліктності та деконсолідації суспільства. А країна має виробити цілеспрямовану державну політику щодо подолання криз ідентичності, нейтралізації її загроз.

В основу такої політики може бути покладена Концепція формування національної ідентичності громадян України з визначенням політичних, економічних та соціокультурних механізмів і пріоритетів консолідації національної спільноти. Геополітичним пріоритетом такої консолідації може бути європейський та євроатлантичний вибір України, який підтримує, за соціологічними опитуваннями, понад половина її громадян. Основою європейського вибору країни має бути чітке дотримання принципу верховенства

права, Конституції України та законів держави щодо створення інституційної системи, яка б сприяла подальшій консолідації, а не поділу країни. Окрім того, Україна як новітній незавершений цивілізаційний проект має всі перспективи уникнути пасток як «плавильного казана» та мультикультуралізму, так і проблем глобалізації, оскільки багато з них ще не набули на її теренах широкого втілення. Її можливе перспективне майбутнє – побудова громадянської, політичної нації, де етнічна та групова самоідентифікація громадян буде надійно захищена недоторканністю прав і свобод людини та громадянина, достойно забезпеченого творця свого майбутнього. Проте така цивілізаційна перспектива потребує детального теоретичного опосередкування як причин, витоків та небезпек глобалізації, так і визначення можливих шляхів та чинників їх запобігання[1].

Література

1. Воропаєва, Т. Становлення національної і європейської ідентичності громадян України: емпіричне дослідження (1991–2011 рр.) / Т. Воропаєва // 20 років незалежності України: здобутки, втрати і стратегії майбутнього: мат-ли XI наук.-практ. конф. – К. : НАДУ, 2011. – С. 186.
2. Гринів І., Чех М. Національне питання: Україна як Європа // Дзеркало тижня. Україна. 2017. 17 черв. URL : https://dt.ua/internal/nacionalne-pitannyaукраїна-як-європа-245832_.html
3. 6. Лосєв І. Межа дискусії. Про політичний сенс національно-культурної ідентичності // Український тиждень. 2019. № 44 (624). С. 22–23.
4. Муазі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ. Київ, Брайт Букс, 2018. 184 с.
5. Ортега-и-Гассет, Х. История как система / Х. Ортега-и-Гассет // Вопросы философии. – 1996. – № 6. – С. 82. 14. Хесле, В. Кризис индивидуальной и коллективной идентичности В. Хесле // Вопросы философии. – № 10. – 1994. – С. 112.
6. Римаренко С. Регіональні аспекти соціокультурних трансформацій в Україні // Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні. Київ: ІІІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2017. С. 284–309.

7. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія / М. Т. Степико. – К. : НІСД, 2011. – 336 с.

8. Хесле, В. Кризис индивидуальной и коллективной идентичности В. Хесле // Вопросы философии. – № 10. – 1994. – С. 112.

Зайцева О. О., студентка 3 курсу спеціальності «Середня освіта (англійська мова і література)» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ: МИНУЛЕ І СЬОГОДЕННЯ

Політична культура, як і культура в загальному і цілому, формується впродовж багатьох років. Це означає, що вона не має статичний характер та змінюється під впливом суспільства. «Багато дослідників займаються проблематикою політичної культури через швидку трансформацію українського суспільства. Праці таких вчених, як І. Курас, М. Попович, Ю. Павленко, Н. Штанько та інших, присвячені висвітленню зазначеної теми» [1; 143].

Умовою формування політичної культури є включення громадян у політичний процес. «Саме держава, партії, церква, засоби масової інформації, бізнес, система освіти, армія, громадські та політичні організації беруть участь у формуванні політичної культури України» [3].

Традиційна українська політична культура зазнала істотних змін впродовж століть іноземного поневолення народу. За характером політичного режиму, який панував в Україні впродовж 20-80-х років ХХ століття, ця політична культура має посткомуністичний, пострадянський та посттоталітарний характер, тобто в ній наявна перевага елементів комуністичної ідеології, радянських стереотипів, сформованих на політичних переконання та настрої минулого. Незважаючи на засудження злочинів комуністичного тоталітаризму, властиві їй політичні орієнтації і досі функціонують.

За характером політики УРСР та української нації в СРСР нинішня політична культура українського народу є постколоніальною. Для неї характерні зрусифікований стан, комплекси національної меншовартості та кривди, неповна здатність до оцінки власних національних інтересів та цілей, відсутність навичок

суверенного мислення та поведінки, схильність розраховувати на зовнішню допомогу, вміння служити іншим.

За характером соціально-політичних процесів в той час, коли Україна набуває нового статусу – суверенної та самостійної держави, політична культура стає національною та незалежною. Її підґрунтям є легалізовані цінності української історії, ідеали національно-визвольної боротьби та сучасні потреби українського народу. Також відроджуються такі традиційні риси, як народоправство, толерантність, ставлення до держави у дусі лібералізму.

«За ідеологічною спрямованістю для політичної культури України характерний розкол суспільства на прихильників комуністичних цінностей та консервативно-ліберальних, інтернаціоналістів-космополітів та патріотів-незалежників» [2, 281].

За цивілізаційно-культурними ознаками сучасній Україні властива прихильність до західноєвропейських політичних цінностей, хоча помітну роль у політичному житті відіграють риси ментальності та культури, характерні для східних народів. «У радянський період поширилися властиві для азійських народів ставлення до держави – це етатизм та патерналізм, її глави – установка на харизматичних лідерів, політичного режиму – авторитаризм, ролі церкви в політичному житті суспільства – підпорядкованість церкви державі. Також і нині характерною є розколотість українського народу на українсько- та російськомовні частини й відповідно орієнтованість на українську та російську культури» [2, 282].

Сьогоднішні реалії України свідчать про низьку якість державного управління. Наявна цілком закономірна корупція державного апарату, зовсім не орієнтованого на мету національного розвитку. Українська влада та Українські Президенти неодноразово наголошували на завданні концентрації усіх ресурсів суспільства задля національного розвитку, що сприяє ефективності роботи уряду та формування патріотизму. Проте історія циклічна та проблема має саме історичний підтекст. У літописі зазначено: “Країна наша велика й багата, але порядку в ній немає” [1;145].

Таким чином, необхідність багаторівневої модернізації нашого суспільства, недостатня раціоналізованість та позанормативність системи політичної орієнтації

громадян призводить до багатьох прикладів свавілля політичних діячів. Політична культура українського народу і досі не є цілісною через те, що відсутні певні її компоненти, а багато з існуючих не мають нормально сформований характер. Незважаючи на це, відкритість сучасної України до формування повнокровного громадянського суспільства на незалежній території сприяє подальшому розвитку країни.

Література

1. Проскуріна О. Політична культура України: Сучасні проблема та досвід становлення в умовах глобалізації. *Наукові записки*. 2008. №37. С. 142-151.
2. Рудакевич О.М. Політична культура. *Політологія: лекційний курс і практикум* / ред. Т.В. Гончарук. Тернопіль, 2008. С. 273-282.
3. Сучасна українська політична культура. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/politolog/16534/> (дата звернення 13.05.2022).

Новікова Д. С., студентка 3 курсу спеціальності
«Середня освіта (китайська)»
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса,
Україна

ФОРМУВАННЯ І ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Політична культура – це невід’ємна складова частина загальнонаціональної культури. Це передусім такий спосіб діяльності соціальної спільноти, особи у сфері політичних відносин, який відображає досягнутий рівень політичної активності та політичної зрілості суб’єктів. Він включає різні компоненти й рівні: культуру ставлення суб’єктів до здійснення політичної влади; культуру електорального процесу; культуру формування політичних і громадсько-політичних інституцій; культуру політичної поведінки; культуру політичної свідомості й спілкування та інші, тобто поширюється на всю сферу політичного життя суспільства.

Разом з тим політична культура включає в себе не всю політичну свідомість і політичну поведінку, а лише те уставлене, типове, що характерне для політичного життя суспільства, для політичної свідомості і поведінки основної маси населення, те, що стало звичкою, стало типовим і характерним для даної соціальної спільноти.
[1]

Політична культура сучасного українського суспільства перебуває на етапі свого становлення та розвитку. Істотний вплив на цей процес роблять історичні та геополітичні чинники, а також радикальні перетворення, що відбуваються в суспільстві сьогодні. На вміст і рівень розвитку сучасної політичної культури українського суспільства значний вплив роблять наступні процеси: радикальні зміни основ економічного, соціально, політичного і духовного життя суспільства; зміна і ускладнення соціальної структури суспільства, поява в ній нових соціальних груп, зростання майнової нерівності, посилення вертикальної і горизонтальної мобільності; переоцінка на основі розширення інформації уроків минулого, сьогодення і перспектив майбутнього. [3]

Для більшості громадян України сучасна політична культура має елемент невідповідності між очікуваннями і реальністю, або є своєрідним розщепленням дійсності. При цьому такий високий рівень очікувань насамперед був зумовлений ейфорією після проголошення незалежності України та демонтажу старої політичної системи.

Чимало населення висловлює невдоволення діяльністю партій, громадських рухів та владних структур. Реакцією на це є постійні пошуки "винних" за небажаний перебіг розвитку політичних подій, пошуки внутрішніх та зовнішніх ворогів, подальша поляризація населення. [2]

Домінуюча і визначальна риса нашої політичної культури – недовіра до влади та державних інституцій. Це проявилось з перших років незалежності української держави і було при всіх президентах та урядах. На превеликий жаль це також стосується і ставлення до Закону. Значний правовий нігілізм притаманний і нашим політикам і пересічним громадянам. Звідки ця недовіра? Це пов'язано з двома чинниками. Причина перша – українська нація формувалася за відсутності власної держави, у складі інших держав. І це заклало у підвалини нашої масової політичної свідомості ставлення до держави та її інституцій як до чужої та ворожої сили. Причина друга – під час формування власної держави не відбулося її "привласнення" громадянами, суспільством. Нову державу, її власність і ресурси привласнили найбільш активні верстви політико-адміністративної та економічної верхівки суспільства. Саме тому відновлена українська держава так і не стала повною мірою своєю для переважної більшості пересічних українських громадян. [4] Загальновідомо, що без базисної довіри у суспільстві демократія не може функціонувати стабільно. Відсутність базисної довіри, згоди щодо засад існування політичної системи і віри в те, що політичні інститути справді представляють інтереси виборців, дає свої наслідки. [5]

Але критичне ставлення до зовнішніх владних інституцій сформувало і таку рису політичної культури як відторгнення авторитарних форм влади, що є притаманним для більшості наших співгромадян. І це нас принципово відрізняє від росіян, схильних до "самодержавної" форми правління, навіть якщо в ролі "царя" виступає президент, якого обирають на прямих виборах. [4] Історія вказує, що

ментальність українців має визначний вплив на такі основні риси їхньої політичної культури: волелюбність, демократизм, толерантність. [5]

Характерною рисою масової політичної свідомості українців є персоніфіковане сприйняття політики. На парламентських виборах більшість українців голосують не стільки за ідеології чи партійні програми, скільки за конкретного політичного лідера, відповідно і за партію, яку він очолює. Виключенням з цього правила була лише підтримка націоналістів та комуністів, де особистість лідера не була головним чинником прихильності. Персоніфіковане сприйняття політики у виборців породжує персоніфіковані політичні проекти та вождизм політичних лідерів. [4]

Зміни базового типу політичної культури в Україні остаточно не відбулися, оскільки цей процес завершиться після формування нової цілісної системи норм, цінностей, правил, символів, переконань, які кодуються в новій традиції, що передається наступним поколінням. Ми можемо говорити, що сьогодні в Україні тільки починає простежуватися тенденція до формування системи постматеріальних цінностей, в якій найбільш важливими є самореалізація, якість життя, гідність, які перетворюються на чітке розуміння свободи і демократії. [5]

Література

1. Сучасна українська політична культура. Освіта.UA. URL: <http://osvita.ua/vnz/reports/politolog/16534/> (дата звернення 13.05.2022)
2. Особливості політичної культури сучасної України. Навчальні матеріали онлайн URL: https://pidru4niki.com/16520205/politologiya/osoblivosti_politichnoyi_kulturi_suchasn_oyi_ukrayini (дата звернення 13.05.2022)
3. С. М. Мельник В. О. Корнієнко. Особливості політичної культури сучасної України. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/195352875.pdf> (дата звернення 13.05.2022)
4. В. Фесенко. Особливості та тенденції розвитку політичної культури в українському суспільстві. Українська правда. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/fesenko/5ab61e2b1e0ad/> (дата звернення 13.05.2022)

5. Новікова Н. Є. Особливості формування політичної культури особистості в умовах трансформації суспільства на прикладі України. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10286/Novikova_Osoblyvosti_formuvannia_politychnoi.pdf (дата звернення 13.05.2022)

Паршина А. студентка 4-го курсу спеціальності менеджмент соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Одеса, Україна
Скловський І. З., д. філос. н., доц., кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Одеса, Україна
Аксьонова В. І., д. філос. н., доц., кафедра професійної педагогіки та соціально-гуманітарних наук, Льотна академія національного авіаційного університету

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР ЕТНОСОЦІАЛЬНИХ ЗРУШЕНЬ В УКРАЇНІ НА МЕЖІ ТИСЯЧОЛІТЬ

Актуальність проблеми зумовлена необхідністю боротьби за соціокультурну єдність держави та громадянського пошуку орієнтацій особистості у соціумі в контексті методологічних та інформаційно-аксіологічних змін, що отримало назву «громадянської мирної революції» у процесі взаємодії влади і суспільства в результаті справедливого електорального (національного) спілкування.

На межі тисячоліть актуалізується політологічні дослідження етносоціального простору, оскільки дух посттоталітарної доби України, пов'язаний з трансцендентним контекстом таких ключових понять: «політична культура», «антропологічні цінності», «софократія як розумне буття», «українська політична нація», «патріотизм», «націоналізм», «націонал-нігілізм», «сепаратизм», «колабораціонізм»

Соціокультурний вимір історіографії засвідчує те, що міжнаціональне спілкування в Україні є властивістю складних антропологічних сентенції в обрядах оновлення історіософської комунікації і власної футурологічної самоідентифікації українства як політичної нації (Г. Сковорода «Вірші. Пісні. Байки. Трактати.

Листи»; Т. Шевченко «Кобзар»). Важливе місце відіграє козакофільська концепція розуміння корифеями проблеми української політичної культури. Творчість М. Гоголя (М. Гоголь «Тарас Бульба» « Как поссорились Иван Иванович с Иваном Никифоровичем»), паралельно з Т. Шевченко, обумовила інтеграцію козацького духу нескореної української нації. Відтворюється латентний процес становлення національної ідеї, що сприяє усвідомленню громадянської свободи в «сім'ї великій, вільній, новій» («Кобзар»). Великий Кобзар проявив себе як предтеча української політичної культури, яка поступово долає багаторічні етносоціальні страждання напівколонізованих автохтонів та нацменшин за європейським сенсом буття як традиції «гетьмансько - козацького типу європейської цивілізації». На основі комунікативного дискурсу дисидентського руху, у тлумаченні якого проблема людського буття осмислюється у громадсько-соціальних вимірах виявились лідери нескорених європейських націй (Д. Донцов «Націоналізм», В. Гавел, «Заочний допит»; А. Міхнік «Оксамитова революція», Б. Антоненко-Давидович «Там, де тіні забутих предків»; П. Григоренко, «Спогади»; Х. Ортега-і-Гасет Бунт мас; О. Тихий «Про рідний донецький край»; В. Чорновіл «Твори»; А. Шептицький За єдність святої віри, церкви і нації.). Сучасна філософсько-політологічна думка суттєво осмислює як дух патріотичної дії, так і етносоціальні фактори, що впливають на відродження «гетьмансько-козацького типу цивілізації» на межі ХХ - ХХІ століття (В. Аксьонова «Український дух, як феномен патріотизму в контексті парадигми комунікативного суспільства»; Є. Бистрицький «Конфлікт культур та філософія толерантності. Демоні миру та боги війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби»; Є. Борінштейн «Самореалізація личности в трансформуючому українском обществе»; (І. Зеленько - Розумівський, І. Скловський «Проблеми оновлення політикуму в руслі софократії (з досвіду відтворення цивілізованого патріотизму в Україні»). Гуманізують в соціумі Дух софократії праці докторів політологічних наук, професорів І. Кураса, М. Михальченко, Г. Музиченко, С. Наумкіної тощо.

Відмітимо у висновку, що у нескореному суспільстві діють певні закони функціонування політичної культури. 1. Закон єдності та своєрідності політичної культури. 2. Закон наступності в розвитку політичної культури. 3. Закон

переривчатості та безперервності розвитку культури. У зв'язку зі зміною епох (формацій, цивілізацій) відбувається зміна типів політичної культури. 4. Закон взаємодії і співробітництва у процесі культурної глобалізації.

Література

1. Аксьонова В.І. Міжкультурна комунікація як атрибут соціокультурної життєдіяльності суспільства. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: Зб. наук. пр. за ред. проф. Воронкової В.Г. Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2011. Вип.45. С.128-141.
2. Борінштейн Є.Р. Соціокультурна толерантність у сучасному українському суспільстві. Глобальні проблеми сучасності у контексті історикофілософського знання. Одеса: ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського», 2016. С.13- 27.
3. Гавел В. Заочный допрос. Разговор с К. Гвиждялой /пер. с чеш. М.: Новости, 1991. 214 с.
4. Гоголь М.В. Видання Миколи Гоголя в Україні (1831-1923): Науково-допоміжний бібліографічний покажчик. Київ.: ДЗ «НПБ України», 2009. 56 с.
5. Курас І. Федерація чи унітарна держава? Політика і час. 1993. №6. С. 3-8).
6. Михальченко М.І. Україна доби межичасся: Блиск та убозтво куртизанів. Дрогобич: Відродження, 1998. 286 с.
7. Міхнік А. Оксамитова революція. Сучасність. Література, наука, мистецтво, суспільне життя. 1995. №4. С.61-66.
8. Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас. /Пер. з іспан. Вольфрама Бургардта. Нью-Йорк: Вид-во організації оборони чотирьох свобод України, 1965. 157 с.
9. Скловський І.З. Формування міжкультурної комунікації як «дому буття» в умовах культурної глобалізації. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка [Текст]. Вип. 95 / Треті Всеукраїнські Кулішеві читання з філософії етнокультури, присвячені пам'яті С.Б. Кримського: «Феноменологія софійності в українській культурі. Запити філософських смислів у мові, мистецтві, літературі». /За ред. д. філос. н. В.А. Личковаха. Чернігівський національний педагогічний університет імені

Т.Г.Шевченка; гол. ред. Носко М.О. Чернігів:ЧНПУ, 2011.С. 203-206. (Серія: філософські науки).

10. Чорновіл В.М. Твори: У 10-ти т. /Упорядкування і коментарі Валентини Чорновіл; Ред.кол.: А.Пашко, В.Чорновіл та ін. Київ: Смолоскип, 2003. Т.2. 903 с.

11. Шевченко Т.Г. Кобзар /Передмова О.Т. Гончара; прим. Л.Ф. Кодацького. Київ: Дніпро, 1989. 540 с.

12. Шептицький А. За єдність святої віри, церкви і нації. Львів: Фонд митрополита Андрія Шептицького, 1991. 20 с.

Родіял Д. О., студентка 3 курсу спеціальності Середня освіта (Історія), ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Політична культура – це різновид культури, спосіб духовно-практичної діяльності і відносин, які відображують і закріплюють національні цінності та інтереси, формують політичні погляди та цінності, знання та навички участі у суспільно політичному житті суспільства [3, с. 268].

Політична культура України пройшла нелегкий шлях від радянської тоталітарної до демократичної. Сьогодні політична культура нашої держави загалом схожа на загальноєвропейські, але має свої особливості, які теж треба враховувати. Деякі лише зароджуються, інші вже відмирають.

Особливістю політичної культури особи в Україні у цілому є й схильність до застосування неконвенційних форм протесту (участь у демонстраціях, страйках) та силових методів розв'язання конфліктних ситуацій (використання фізичної сили щодо політичних супротивників, руйнування приміщень або пам'ятників, які мають символічне значення) [5, с. 69].

На неоднорідність політичної культури в Україні також впливає і регіональний менталітет, зумовлений міжконфесійними відмінностями, особливостями віровчення та культурної практики двох домінуючих релігій нашої країни – православ'я та уніатства. Греко-католики, які здебільшого сконцентровані на заході України, за догматичними вченнями більше тяжіють до західноєвропейського християнства, яке пов'язане з римським правом, поняттям приватної власності, устроєм вільного особистого життя. Для православних, які здебільшого проживають на сході України, характерним є колективістське ставлення до життєвих проблем, прагнення до милосердя, співчуття до нужденних, поблажливості до людських недоліків. Виходячи з цього, ми можемо зробити

висновок, що православні більше підпорядковуються дисципліні під впливом зовнішніх обставин, а греко-католики – внутрішніх [2, с. 135].

Дуже важливим моментом є те, що в Україні існує ще внутрішній поділ на 4 регіони: Схід, Захід, Центр та Південь. У ході історії, ці території належали до різних держав, тому формулювалася різна ментальність та політична культура. Після об'єднання всіх українських територій в одну державу та проголошення її незалежності, розпочався процес об'єднання політичної структури, формування загальної політичної культури. На мій погляд, цей процес триває й досі.

В останні роки значно зріс рівень розвитку громадянського суспільства. Більша кількість людей відчуває свою причетність до суспільно-політичного життя та цікавляться тим, що відбувається в країні [1, с. 66].

У наш час активну роль у житті держави відіграють волонтерські рухи та громадські організації, що стали утворитися після Революції гідності та під час російсько-української війни [6, с. 108].

Але слід розуміти, що зміни в політичній культурі не можуть відбутися миттєво, для цього потрібен час. Політична культура є складним, динамічним, багаторівневим феноменом, який формується під впливом економічних, суспільно-владних, духовних процесів у тій чи іншій державі [2, с. 137-138].

Література

1. Джига Т. Сучасні тенденції становлення політичної культури українського суспільства // Політичний менеджмент : наук. журнал / Голов. ред. Ю. Ж. Шайгородський. – 2011. – № 1. – С. 64-74.

2. Дмитренко М. Особливості сучасної української політичної культури: проблеми визначення // Політичний менеджмент. – 2005. – № 5. – С. 134-138.

3. Єфтені Н.М. Проблеми формування політичної культури в сучасному українському суспільстві // Актуальні проблеми політики. – Одеса: 2014. – Вип. 53. – С. 267-274.

4. Матвійчик А.В. Тенденції розвитку політичної системи сучасної України в контексті європейського досвіду // Наукові записки. – К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2006. – Вип. 30, кн. 2. – С. 329-341.

5. Новікова Н. Є. Особливості формування політичної культури особистості в умовах трансформації суспільства на прикладі України // Наукові записки НаУКМА. Політичні науки. – 2016. – Т. 186. – С. 67-71.

6. Політична культура та парламентаризм в Україні: сучасний стан та основні проблеми. Інформаційно-аналітичні матеріали до Фахової дискусії 14 грудня 2017 р. – К.: Центр О. Розумкова, 2017. – 125 с.

7. Проскуріна О.О. Політична культура України: сучасні проблеми та досвід становлення в умовах глобалізації (питання теорії та практики) // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. – К.: 2008. – Вип. 37. – С. 124-151.

Самчук Л. С., к.філос.н., викладач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВІРТУАЛЬНОГО ТУРУ ЯК СУЧАСНОЇ ФОРМИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ЗАКЛАДУ КУЛЬТУРИ

Сьогодні проявляється філософський профіль культурної політики, адекватний сучасному етапу соціокультурного розвитку України, орієнтований на сталий розвиток та трансформаційні зміни. На нашу думку, ознаками цього процесу є:

- стимулювання активної культурної діяльності – створення умов для участі у творчій діяльності та самореалізації різних верств населення;
- розширення розуміння культурної спадщини як основи сталого розвитку країни, забезпечення адаптації до інновацій та стримування виникнення дестабілізаційних процесів;
- створення не лише суспільно корисного та ринку культурних послуг, а й різноманітних інноваційних проєктів та ініціатив (державні та приватні) через систему конкурсів та грантів (президентські, корпоративні, фондові тощо);
- підтримка конкурентного середовища, різноманітності та альтернативної діяльності.

В аспекті цих ознак доречно розглянути особливості віртуального туру або віртуальної прогулянки – це відображення певного місця у віртуальній реальності. Це колекція фотографій вибраних закладів культури на місці розташування представленого об'єкта, об'єднана за допомогою програми, щоб уможливити інтерактивний перегляд. Віртуальний тур як правило складається з карти, фотографій, основної інформації про заклад культури, опису експонатів, аудіоматеріалів та відеофайлів. На нашу думку, використання віртуального туру має наступні переваги:

- сучасна та оригінальна форма реклами певного закладу;
- 3D-презентація цієї установи;
- точне представлення місця, будівлі, приміщення та їх особливостей;
- можливість необмеженого перегляду у всіх площинах;
- можливість будь-якого руху за допомогою навігаційних засобів;
- підвищення привабливості вебсайту закладу культури;
- презентація переваг для потенційних клієнтів та інвесторів, а відтак

шанс залучити нових;

- можливість відвідати цей заклад з будь-якої точки світу, в будь-який час.

Як слушно зазначає Т. Марусей, спектр застосування віртуальних турів досить широкий. Передусім, туризм, готельний та ресторанний бізнес. На сайтах туристичних компаній все частіше можна зустріти віртуальні подорожі за світовими пам'ятками, що дозволяють здійснювати захоплюючі прогулянки з повним ефектом присутності, побувати в знаменитих місцях [2]. Проте, сьогодні цей список доповнюється ще й установами освіти та культури.

На переваги віртуальних екскурсій вказує О. Коваленко: «... на відміну від відео або звичайної серії фотографій, віртуальні екскурсії мають інтерактивність. Так, ... можна наблизити або віддалити який-небудь об'єкт, озирнутися на всі боки, детально розглянути окремі деталі інтер'єру, наблизитися до обраної точки або піти від неї, через активні зони переміститися з однієї панорами на іншу, наприклад, погуляти по окремих приміщеннях» [1, с. 94]. Більшість наукових розвідок з означеного питання стосуються технологічних переваг віртуальних турів, але сьогодні вони мають і важливе методологічне та стратегічне значення, дозволяють розповісти про заклади культури України широкому колу глядачів у всьому світі. Відтак, це може бути засобом покращення іміджу закладу, інформування про цей заклад.

Отже, віртуальні екскурсії сьогодні є особливо актуальною формою презентації закладу культури, що містить специфічну систему ознак та має важливе методологічне та стратегічне значення.

Література

1. Коваленко О. В. Використання віртуальних екскурсій як сучасних форм організації навчального процесу. *Інноваційна педагогіка* : науковий журнал. 2019. Випуск 9. С. 94–97.

2. Марусей Т. В. Віртуальна екскурсія як напрямок розвитку сучасного туризму. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/402> (дата звернення: 07.05.2022).

